

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Кафедра фінансів та банківської справи

ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**з організації та проходження наскрізної
виробничої практики здобувачами першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності**

**072 фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок (фінанси, банківська справа та
страхування)**

**освітня програма «фінанси, банківська справа
та страхування»**

Полтава

2024

Автори: *О. В. Яріш*, к. е. н., зав. кафедри фінансів та банківської справи Полтавського університету економіки і торгівлі;
С. П. Прасолова, к. е. н., доцент кафедри фінансів та банківської справи Полтавського університету економіки і торгівлі;
Г. М. Сидоренко-Мельник, к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи Полтавського університету економіки і торгівлі;
А. М. Соколова, к. е. н., доцент кафедри фінансів та банківської справи Полтавського університету економіки і торгівлі
О.В. Гасій, к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи Полтавського університету економіки і торгівлі;
Ю.А. Глущенко, к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи Полтавського університету економіки і торгівлі;

Рецензенти: *О. О. Савченко*, керуючий Регіональним відділенням ОТП Банк в м. Полтава
О. І. Климченко, директор представництва Полтава-1 ПрАТ СК «ТАС» приватна

*Обговорено на засіданні кафедри фінансів та банківської справи,
протокол № 2 від 27 вересня 2024 р*

Програма наскрізної виробничої практики студентів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (Фінанси, банківська справа та страхування) / О.В. Яріш, С. П. Прасолова, Г. М. Сидоренко-Мельник, А. М. Соколова., О.В. Гасій, Ю.А. Глущенко – Полтава: ПУЕТ, 2024. – 131 с.

Відповідальні за зміст навчально-методичного видання автори, рецензенти та завідувач кафедри фінансів
О. В. Яріш

Повне чи часткове відтворення, тиражування, передрук і розповсюдження даного видання без дозволу Полтавського університету економіки і торгівлі
ЗАБОРОНЕНО

© Полтавський університет економіки і торгівлі, 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Організація та керівництво практикою	5
Методичні рекомендації щодо проходження наскрізної виробничої практики студентами першого курсу	11
Методичні рекомендації щодо проходження наскрізної виробничої практики студентами другого курсу.....	13
Методичні рекомендації щодо проходження наскрізної виробничої практики студентами третього курсу	17
Методичні рекомендації щодо проходження наскрізної виробничої практики студентами четвертого курсу.....	19
Підготовка, захист і оцінка звіту з наскрізної виробничої практики ..	38
Список рекомендованих інформаційних джерел.....	54
Додатки.....	59

ВСТУП

Виробнича практика студентів вищих навчальних закладів є невід’ємною складовою процесу підготовки фахівців, здатних ефективно застосовувати отримані знання в реальному економічному середовищі. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами під час навчання, набуття й удосконалення практичних навичок та умінь у відповідній сфері підготовки, розвиток особистих творчих здібностей студентів.

Програма й методичні рекомендації з організації та проходження наскрізної виробничої практики (далі – Програма практики) є основним навчально-методичним документом, що визначає зміст і порядок проведення практики для студентів з першого до четвертого курсів ступеня бакалавра спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (Фінанси, банківська справа та страхування).

Програма практики регламентує організацію, проведення, контроль за проходженням і підведення підсумків виробничої практики, визначає її мету та зміст, а також взаємовідносини Полтавського університету економіки і торгівлі з підприємствами та організаціями – базами практики.

***Метою виробничої практики** є забезпечення безперервності навчання студентів першого – четвертого курсів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (Фінанси, банківська справа та страхування), що полягає в закріпленні та практичній конкретизації теоретичного змісту навчальних дисциплін, що вивчаються впродовж першого - четвертого курсів, безпосередньо на підприємствах та організаціях різних сфер економіки для формування у студентів професійних умінь, навичок, здатності самостійно приймати рішення на конкретній ділянці роботи в умовах реальної практичної діяльності підприємств, установ, організацій.*

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Мета і завдання практики

Практична підготовка студентів є обов'язковою складовою частиною навчального процесу у вищому навчальному закладі, під час якої здійснюється закріплення теоретичних знань майбутніх фахівців у галузі фінансів. Наскрізна виробнича практика студентів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (Фінанси, банківська справа та страхування) проводиться на I - IV курсах відповідно до річних робочих навчальних планів.

Метою практики є поглиблення теоретичних знань студентів і набуття практичних навичок у сфері організації фінансової та інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва усіх форм власності та галузей економіки; оволодіння навичками практичної роботи у фінансовій сфері; формування у студентів професійних умінь, здатності прийняття оптимальних управлінських рішень, виходячи з вимог господарювання в умовах трансформування економіки; виховання внутрішньої потреби постійного оновлення і збагачення професійних знань та творчого їх застосування у практичній діяльності. Умовою виконання завдань наскрізної виробничої практики є збір, обробка і підготовка фінансово-аналітичної та іншої економічної інформації для складання звіту про виробничу практику.

Бази практики і робочі місця

Базами виробничої практики на I – IV курсах можуть бути сучасні підприємства різних видів економічної діяльності, страхові компанії та інші небанківські фінансові установи, а також органи Державної казначейської служби України, Державної податкової служби України, департаменти фінансів обласних державних адміністрацій, фінансові управління міських, районних державних адміністрацій та виконавчі комітети міських рад.

Студенти мають право самостійно, після узгодження з кафедрою, обирати місце проходження практики. Формування мережі баз практики здійснюється шляхом укладання договорів зі спілками споживчих товариств, підприємствами всіх форм власності, державними установами та небанківськими фінансовими установами.

Робочі місця студента-практиканта визначаються безпосередньо на

базі проходження практики відповідно до програми практики, графіка її виконання, терміну та етапів проходження практики. Якщо підприємства, установи, в яких студент проходить практику, мають вакантні посади, то студент-практикант може бути зарахований штатним працівником з оплатою відповідно до штатного розпису. При цьому не менше ніж 50 % часу відводиться на виконання практики та складання звіту із практики, а 50 % часу - на виконання посадових обов'язків. Використання студентів на посадах, що не передбачені програмою практики і не відповідають їх фаху, не допускається. У разі зарахування студентів на штатні посади на час проходження практики на них розповсюджуються:

- законодавство України про працю;
- правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи).

На студентів, які не зараховуються на штатні посади, також розповсюджуються правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства.

Базами виробничої практики для студентів першого курсу мають бути підприємства всіх форм власності, організаційно-правових форм діяльності, у тому числі підприємства та організації споживчої кооперації.

Перелік програмних результатів навчання, які забезпечує виробнича практика I курсу: ПР04, ПР 05, ПР06, ПР08, ПР 12, ПР 14, ПР 16, ПР17, ПР 18, ПР 21, ПР 22.

Опис програмних результатів навчання відповідно до Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня за галуззю знань 07 Управління та адміністрування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування (затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.05.2019 р.№ 729) та освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ПУЕТ представлено у додатку Д.

Базами виробничої практики для студентів другого курсу є відділи фінансових управлінь органів місцевого самоврядування, територіальні органи Державної казначейської служби України, територіальні управління Пенсійного фонду України.

Перелік програмних результатів навчання, які забезпечує виробнича практика II курсу: ПР04, ПР 05, ПР07, ПР10, ПР 11, ПР12,

ПР 13, ПР15, ПР21, ПР 22, ПР 23, ПР 25.

Базами виробничої практики для студентів третього курсу є страхові компанії та їх відокремлені структурні підрозділи.

Перелік програмних результатів навчання, які забезпечує виробнича практика III курсу: ПР04, ПР05, ПР06, ПР08, ПР12, ПР 16, ПР19, ПР24.

Базами виробничої практики для студентів четвертого курсу є фінансово стійкі, з достатньо високим рівнем організації фінансової роботи суб'єкти підприємництва усіх форм власності, сфер і організаційно-правових форм діяльності, а також банківські, страхові та інші фінансово-кредитні установи, територіальні органи Державної фіскальної служби України тощо.

Перелік програмних результатів навчання, які забезпечує виробнича практика III курсу: ПР01- ПР26.

Термін проходження практики встановлюється згідно з графіком освітнього процесу. Робочий день практиканта – 8 годин при п'ятиденному робочому тижні.

Робочі місця:

- *на 1 курсі:* оператор комп'ютерного набору, оператор копіювальних та розмножувальних машин, оператор з обробки інформації та програмного забезпечення, асистент референта, секретар, статистики-обліковці та конторські службовці, які займаються фінансовими операціями, конторський (офісний) службовець (планування виробництва), приймальник замовлень, оператор телекомунікаційних послуг, комплектувальник товарів, кур'єр, постачальник замовлень тощо;

- *на 2 курсі:* оператори із збору даних, реєстратори бухгалтерських даних, статистики-обліковці та конторські службовці, що займаються фінансовими операціями (офісний службовець (боргові зобов'язання); офісний службовець (застава та іпотека); офісний службовець (інвестиції); офісний службовець (кредит); офісний службовець (оцінка вартості); офісний службовець (статистика); офісний службовець (цінні папери)), збирачі податків, кур'єр, постачальник замовлень тощо;

- *на 3 курсі:* первинні посади відповідно до Національного класифікатора України у сфері страхування, а саме помічник страхового агента; інші фахівці в галузі фінансів і торгівлі;

- *на 4 курсі*: заступник керівника підприємства з економічних питань, заступник головного бухгалтера з фінансів, начальник фінансового (фінансово-економічного, обліково-фінансового) управління (відділу), його заступник, економіст-фінансист, фінансовий менеджер, податковий інспектор, страховий агент, фінансовий-аналітик.

Організація практики

Для допуску до практики студент повинен повністю виконати вимоги теоретичної частини навчального плану, взяти участь в інструктивних зборах, на яких одержати необхідні консультації, й отримати:

- 1) направлення на практику;
- 2) програму практики - на кафедрі фінансів та банківської справи.

Студент повинен прибути на базу практики не пізніше 9 години ранку першого її дня, представитися керівництву підприємства й керівнику практики, у відділі кадрів оформити наказ про зарахування, пройти всі види інструктажу з техніки безпеки та охорони праці, ознайомитися із правилами внутрішнього розпорядку. Із керівником практики на підприємстві (в організації, установі) узгоджується графік проходження виробничої практики, в якому конкретизуються робочі місця, окремі завдання, строки їх виконання та інші умови.

Робочий день практиканта - 8 годин за п'ятиденного робочого тижня.

Студент зобов'язаний:

- вивчити програму практики та дотримуватися методичних рекомендацій з її проходження;
- своєчасно розпочати проходження практики та завершити виконання її програми згідно з термінами, передбаченими графіком освітнього процесу. У разі, якщо підприємство (фінансова установа організація), куди студент направляється на практику, з будь-яких причин не може забезпечити проходження практики, студент повинен у той же день повідомити про це кафедру та Центр зв'язків із виробництвом ПУЕТ;
- пройти вхідний та інструктаж на робочому місці з охорони праці та техніки безпеки, чітко дотримуватися цих правил протягом терміна практики;
- підпорядковуватися чинним на підприємстві (фінансовій установі, організації) правилам внутрішнього розпорядку;

- за умови роботи на посаді виконувати всі функції, передбачені посадовою інструкцією;
- за умови проходження практики стажером виконувати доручені йому завдання, нести відповідальність за виконану роботу та її результати нарівні з працівниками підприємства. Адміністрація бази практики має право залучати студента до виконання (або участі у виконанні) професійних завдань та обов'язків;
- повністю виконати завдання, передбачені програмою практики;
- виконувати вказівки керівника практики від підприємства (фінансової установи, організації);
- не розголошувати комерційну таємницю та службову інформацію;
- систематично підбирати матеріал для звіту із практики;
- гідно представляти Полтавський університет економіки і торгівлі;
- наприкінці практики одержати «Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці», скласти й подати на кафедру фінансів та банківської справи звіт про проходження практики для перевірки керівнику від університету;
- захистити звіт із проходження практики.

Загальне керівництво практикою студентів спеціальності Фінанси і кредит здійснює Центр зв'язків із виробництвом ПУЕТ. Навчально-методичне керівництво практикою студентів здійснює випускова кафедра фінансів та банківської справи.

Обов'язками Центру зв'язків із виробництвом є:

- забезпечення проведення разом із кафедрою всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику (проведення інструктажу про порядок проходження практики, забезпечення студента-практиканта необхідною документацією: направлення, щоденник практики);
- узгодження організаційних питань із базами практики і проведення разом із кафедрою роботи з керівниками практики від підприємств, установ та організацій;
- здійснення контролю за забезпеченням нормальних умов праці студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки.

Основними обов'язками кафедри фінансів та банківської справи є:

- розроблення програми практики та забезпечення нею студентів;
- призначення керівників практики від університету;

- проведення захисту результатів практики;
- підготовка інформації про результати проходження практики студентами на засіданнях кафедри;
- обговорення результатів проходження практики на засіданнях кафедри і прийняття рішень щодо поліпшення її організації.

Основними обов'язками Інституту економіки, управління та інформаційних технологій є:

- контроль за своєчасною підготовкою студентами звітів із відповідного виду практики;
- контроль за своєчасним захистом звітів із практики.
- Розподіл студентів на практику здійснюється Центром зв'язків із виробництвом.

Керівництво практикою на місцях здійснюється компетентними, висококваліфікованими спеціалістами фінансових служб підприємств та установ на підставі договорів щодо проходження практики.

Керівник практики від підприємства повинен:

- забезпечити вчасне зарахування студентів наказом у склад підприємства (банку, організації), проходження ними вхідного інструктажу з охорони праці та техніки безпеки;
- створити необхідні умови для якісного виконання студентами програми виробничої практики;
- відкоригувати й затвердити кожному студенту графік роботи;
- ознайомити студентів з організацією роботи в підрозділі та на конкретній посаді, допомагати їм виконувати всі завдання, навчити практикантів раціональним методам роботи;
- забезпечувати нормальні умови праці та техніки безпеки;
- надавати студентам всебічну допомогу у виконанні ними службових обов'язків, забезпечувати їх необхідною бухгалтерською, фінансовою, статистичною звітністю, фінансово-аналітичною та іншою інформацією, чинними інструктивними та нормативними документами;
- скласти «Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці» на студента-практиканта, у якій повинна бути обґрунтована оцінка проходження практики через відображення точки зору на:
 - а) рівень підготовленості студента до професійної діяльності за теоретичними знаннями та практичними вміннями;
 - б) ставлення студента до роботи, його організованість і дисциплінованість;

в) уміння працювати в колективі, рівень комунікабельності й активності, громадську позицію та інші особисті риси, що проявились під час практики.

Обов'язки керівника виробничої практики від кафедри:

- своєчасно надати студентам програму практики, провести загальний інструктаж;
- довести до відома студентів вимоги та критерії оцінювання результатів виробничої практики комісією кафедри фінансів та банківської справи;
- проводити консультації зі студентами з питань програми практики;
- дати висновок про роботу студента, узяти участь у захисті звіту з виробничої практики у складі комісії кафедри.

Підсумковий контроль здійснюється під час захисту звіту про проходження виробничої практики. Другою сторінкою звіту має бути «Відмітки про проходження практики» (додаток Б), третьою сторінкою - «Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці» (додаток В). «Відмітки» та «Відгук» повинні мати печатки та підписи керівника практики від бази практики.

При виконанні програми наскрізної виробничої практики 1 – 4 курсів студент повинен вивчити чинне законодавство, нормативні та інструктивні матеріали з питань фінансування, кредитування, оподаткування господарської діяльності, організації безготівкових розрахунків, оцінки фінансового стану підприємств, фінансового планування і прогнозування, їх інвестиційної діяльності, а також набуття навичок та умінь щодо їх застосування у практичній діяльності.

Методичне керівництво практикою від університету здійснюють викладачі кафедри фінансів та банківської справи, які звертають увагу на обсяг і якість виконаної студентами роботи, надають методичну допомогу щодо виконання програми практики, збору матеріалу для написання звіту та підготовки додатків до нього.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ НАСКРІЗНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТАМИ ПЕРШОГО КУРСУ

Відповідно до навчального плану підготовки фахівців за ступенем

бакалавра виробнича практика для студентів першого курсу спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок проводиться після складання екзаменаційної сесії. Тривалість практики – 7 тижнів. Графіком освітнього процесу встановлюються терміни початку й закінчення практики. Виробнича практика є важливою складовою освітнього процесу й має обов’язковий характер.

Для досягнення мети практики студентам необхідно виконати такі **практичні завдання:**

1. Визначити юридичний статус підприємства, з’ясувавши повну та скорочену його назву, місцезнаходження, форму власності, організаційно-правову форму господарювання. Ознайомитися зі змістом установчих документів (статуту, установчого договору), при цьому з’ясувати: розмір статутного (пайового) капіталу, а для акціонерних товариств – також види, кількість і вартість акцій; перелік засновників і розмір їх часток у статутному капіталі; належність підприємства до концернів, асоціацій, холдингів; наявність філій, представництв, відділень та короткі відомості про них тощо.
2. Описати види діяльності та продукцію, що виробляється підприємством, або послуги й роботи, що ним виконуються. Ознайомитися зі структурою підприємства, а саме: виробничими підрозділами (основне й допоміжне виробництво, складське господарство, ремонтна база, транспортні служби та ін.); підсобним виробництвом; потужностями підприємства тощо.
3. Ознайомитися з організаційною структурою управління підприємством та охарактеризувати функціональні обов’язки директора, головного бухгалтера, фінансиста.
4. Вивчити напрями фінансових взаємовідносин підприємства з державою (обсяги сплачених податків, єдиного соціального внеску, одержаних дотацій або бюджетних кредитів) та банківськими установами.
5. Охарактеризувати склад і структуру фінансових ресурсів підприємства, а також напрями їх використання підприємством.
6. Ознайомитися із програмними продуктами, що використовуються на підприємстві, та набути практичних навичок щодо їх застосування.
7. Вивчити порядок оформлення документів із працевлаштування.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ НАСКРІЗНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТАМИ ДРУГОГО КУРСУ

Відповідно до навчального плану підготовки фахівців ступеня бакалавра виробнича практика для студентів другого курсу спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (Фінанси, банківська справа та страхування) проводиться відповідно графіка навчального процесу протягом 8 тижнів.

Виробнича практика у відділах фінансових управлінь органів місцевого самоврядування зумовлює необхідність виконання студентами таких завдань протягом кожного тижня практики:

Перший тиждень – ознайомитися зі змістом статуту та особливостями соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці, засвоїти принципи, на яких ґрунтується організація місцевого самоврядування в Україні, опанувати фінансову основу його функціонування. Після першого тижня виробничої практики студент *повинен уміти* пояснити цілі й механізм функціонування відділів фінансових управлінь органів місцевого самоврядування.

Другий тиждень – опанувати розмежування повноважень між рівнями бюджетів місцевого самоврядування; ознайомитися з методами формування доходів місцевого бюджету; визначити складові загального та спеціального фондів місцевих бюджетів. Після другого тижня виробничої практики студент *повинен уміти* пояснити принципи побудови місцевих бюджетів.

Третій тиждень – оцінити податкові й неподаткові надходження до місцевих бюджетів, доходи бюджету від операцій із капіталом, офіційні трансферти; знайти причини відхилень у виконанні доходної частини бюджету як в цілому, так і в розрізі окремих джерел надходжень. Після третього тижня виробничої практики студент *повинен уміти* пояснити призначення й охарактеризувати місцеві податки та збори, а також неподаткові надходження до місцевих бюджетів.

Четвертий тиждень – засвоїти сутність і мету формування міжбюджетних відносин, види міжбюджетних трансфертів, порядок розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів. Після четвертого тижня виробничої практики студент *повинен уміти* аналізувати структуру та динаміку доходів місцевого бюджету за розділами бюджетної класи-

фікації.

П'ятий тиждень – ознайомитися з видами місцевих запозичень; опанувати зміст підготовчої роботи для здійснення місцевої позики; засвоїти основні вимоги Бюджетного кодексу щодо місцевих запозичень; визначити основні цілі випуску місцевих облігацій. Після п'ятого тижня виробничої практики студент *повинен уміти* пояснити джерела місцевих запозичень, їх доцільність та ефективність.

Шостий тиждень – ознайомитися зі складом видатків бюджету адміністративно-територіальної одиниці, засвоїти бюджетну класифікацію видатків місцевих бюджетів. Після шостого тижня виробничої практики студент *повинен уміти* проаналізувати структуру й динаміку видатків місцевого бюджету за розділами бюджетної класифікації.

Сьомий тиждень – ознайомитися з особливостями виконання бюджету на місцевому рівні; визначити причини виникнення бюджетного дефіциту, зовнішні та внутрішні джерела фінансування місцевого бюджету. Після сьомого тижня стажування студент *повинен уміти* оцінити збалансованість доходів і видатків місцевого бюджету, проаналізувати динаміку показників стану місцевого бюджету.

Восьмий тиждень – ознайомитися з порядком складання проектів, розгляду, затвердження та основними вимогами щодо виконання кошторисів бюджетних установ, ознайомитися із процедурою внесення змін у дохідній та видатковій частині бюджету, порядком складання звітів відділами фінансових управлінь органів місцевого самоврядування.. Після восьмого тижня стажування студент *повинен уміти* аналізувати кошториси доходів і видатків бюджетних установ, що функціонують у різних галузях бюджетної сфери відповідної адміністративно-територіальної одиниці, охарактеризувати проекти рішень місцевої ради щодо затвердження та виконання місцевого бюджету; розуміти механізм й інструментарій забезпечення збалансованості бюджетів та контроль за їх виконанням.

Студенти, базою практики яких є **територіальні управління Пенсійного фонду України (ТУ ПФУ)**, повинні ознайомитися з організацією та методами роботи Пенсійного фонду та виконати такі завдання протягом кожного тижня практики:

Перший тиждень – ознайомитися з організаційною структурою Пенсійного фонду України, метою, основними завданнями, методами роботи та нормативно-правовими засадами його діяльності. Після першого тижня практики студент *повинен уміти* аналізувати ситуацію

у сфері пенсійного забезпечення, формулювати напрями реалізації державної політики з питань пенсійного забезпечення в Україні.

Другий тиждень – ознайомитися з порядком збору коштів на обов’язкове пенсійне страхування та формами сплати коштів до Пенсійного фонду. Після другого тижня практики студент *повинен уміти* охарактеризувати порядок збору коштів на обов’язкове пенсійне страхування та джерела надходження коштів до Пенсійного фонду.

Третій–четвертий тиждень – проаналізувати організацію контролю за збором коштів та їх цільовим використанням; ознайомитися з нарахуванням штрафних санкцій та пені за несвоєчасну сплату єдиного соціального внеску. Після четвертого тижня виробничої практики студент *повинен уміти* проводити розрахунок фінансових санкцій на підставі даних платників податків.

П’ятий тиждень – вивчити напрями використання коштів фонду, опанувати порядок здійснення контролю за їх використанням. Після п’ятого тижня виробничої практики студент *повинен уміти* аналізувати структуру видатків бюджету Пенсійного фонду.

Шостий–сьомий тиждень – ознайомитися з функціями відділу персоналізації населення та організацією його діяльності; опанувати порядок фіксації відомостей про доходи громадян та нарахування на їх основі внесків до Пенсійного фонду. Після сьомого тижня виробничої практики студент *повинен уміти* скласти відомості про доходи громадян та розуміти порядок доведення до громадян інформації про набуття ними права на різні види пенсій.

Восьмий тиждень – опанувати порядок розрахунку показників середньої заробітної плати працівників для призначення пенсії, нарахування (призначення) пенсій; ознайомитися з інформаційною базою Пенсійного фонду, інформаційним забезпеченням, порядком проведення виплат пенсій населенню. Після восьмого тижня стажування студент *повинен уміти* здійснювати нарахування (призначення) пенсій, а також контроль за правильністю проведення розрахунків.

Студенти, базою практики яких є **територіальні органи Державної казначейської служби України**, повинні ознайомитися з організацією, напрямками та методами роботи Державної казначейської служби України й виконати такі **завдання** протягом кожного тижня практики:

Перший тиждень – ознайомитися з історією становлення казна-

чейської справи на теренах України, організаційною структурою та напрямками діяльності відомства, міжнародною діяльністю Казначейства й результатами сучасних творчих ініціатив казначейів України. Після першого тижня виробничої практики студент *повинен уміти* охарактеризувати організаційну структуру та основні напрями діяльності Державної казначейської служби України.

Другий тиждень – ознайомитися з нормативно-правовою базою, що застосовується у процесі діяльності органів Державної казначейської служби України. Після другого тижня виробничої практики студент *повинен уміти* охарактеризувати завдання, функції Казначейства, визначені чинним на момент проходження практики Положенням про Державну казначейську службу України.

Третій тиждень – ознайомитися з особливостями організаційних взаємовідносин між органами Державної казначейської служби (далі – орган Казначейства), розпорядниками бюджетних коштів, одержувачами бюджетних коштів, а також розподілом обов’язків та відповідальності між ними у процесі обслуговування державного бюджету за видатками, операціями з надання кредитів за рахунок коштів державного бюджету та з погашення державного боргу з урахуванням вимог Бюджетного кодексу України та інших нормативно-правових актів. Після третього тижня виробничої практики студент *повинен уміти* пояснити основні положення про формування єдиної бази даних мережі розпорядників та одержувачів коштів державного бюджету, розуміти основи обліку бюджетних асигнувань та контролю за їх дотриманням органами Казначейства, а також основи обліку змін бюджетних асигнувань, що виникають у процесі виконання державного бюджету.

Четвертий тиждень – ознайомитися з порядком розподілу бюджетних коштів між державним бюджетом, бюджетами областей, м. Київ, між місцевими бюджетами, а також між загальним та спеціальним фондами бюджету відповідно до нормативів відррахувань, визначених бюджетним законодавством, і їх перерахування відповідно до законодавства. Після четвертого тижня виробничої практики студент *повинен уміти* охарактеризувати механізм і порядок міжбюджетних відносин.

П’ятий–шостий тиждень – ознайомитися з порядком повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до бюджету, за поданням органів, що контролюють справляння надходжень бюджету. Після шостого тижня виробничої практики студент *повинен уміти* охарак-

теризувати процедуру повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до державного та місцевих бюджетів, а саме: податків, зборів, пені, платежів та інших доходів бюджету, коштів від повернення до бюджетів бюджетних позичок, фінансової допомоги, наданої на поворотній основі, та кредитів, у тому числі залучених державою (місцевими бюджетами) або під державні (місцеві) гарантії.

Сьомий тиждень – ознайомитися з порядком здійснення бюджетного відшкодування податку на додану вартість. Після сьомого тижня виробничої практики студент *повинен уміти* охарактеризувати механізм бюджетного відшкодування ПДВ в Україні, надати аналітичну характеристику динаміки фактичного обсягу відшкодування податку на додану вартість в Україні за останні 2 роки, що передують терміну проходження виробничої практики.

Восьмий тиждень – ознайомитися з порядком застосування та заходами впливу до учасників бюджетного процесу за порушення бюджетного законодавства та ознайомитися зі станом виконання Державного бюджету України за останні три роки. Після восьмого тижня виробничої практики студент *повинен уміти* визначати відповідальність та заходи впливу за вчинені порушення бюджетного законодавства, надавати аналітичну характеристику основних показників виконання Державного бюджету України за останні три роки.

Результати виробничої практики та виконані завдання заносяться в щоденник та відображаються у звіті у відповідних розділах.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ НАСКРІЗНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТАМИ ТРЕТЬОГО КУРСУ

Відповідно до навчального плану підготовки фахівців ступеня бакалавра виробнича практика для студентів третього курсу спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (Фінанси, банківська справа та страхування) проводиться відповідно графіку навчального процесу протягом 9 тижнів. Під час проходження виробничої практики студенти закріплюють теоретичні знання й набувають практичні навички з організації страхового бізнесу та функціональних обов'язків *страхового агента*.

Перший тиждень – ознайомлення зі спеціалізацією страховика,

класами страхування та лініями бізнесу, що він здійснює, правилами надання конкретних страхових послуг. Після першого тижня практики студент *повинен уміти* пояснити клієнтам страховика умови оферти обраної послуги страхування.

Другий та третій тижні – робота зі спеціалістом з андеррайтингу, ознайомлення з тарифною політикою страховика, порядком визначення страхових премій та термінами їх сплати. Після третього тижня практики студент *повинен уміти* відповідно до завдань спеціаліста з андеррайтингу орієнтуватися у страхових тарифах за послугами страховика і розраховувати страхові премії за окремими страховими продуктами.

Четвертий тиждень – робота із сюрвейєром (фахівцем з оцінки ризиків), оцінка ризиків за конкретними об'єктами страхування, вивчення методів оцінки ризиків. Після четвертого тижня практики студент *повинен уміти* правильно оцінювати ризики за окремими об'єктами страхування під наглядом сюрвейєра.

П'ятий та шостий тижні – ознайомлення з порядком укладання страхових договорів, їх змістом та основними складовими, умовами застосування різних видів франшизи. Після шостого тижня практики студент *повинен уміти* укладати страхові договори з конкретних класів страхування за завданням спеціаліста страховика.

Сьомий тиждень – робота з аджастером (аварійним комісаром) з оцінки збитків страхувальників, вивчення методів оцінки збитків за конкретними страховими випадками. Після сьомого тижня практики студент *повинен уміти* правильно оцінити збитки за конкретними страховими випадками та провести розрахунок страхового відшкодування разом зі спеціалістом із врегулювання збитків клієнтів страховика.

Восьмий тиждень – ознайомлення з основними каналами збуту страхових продуктів, робота зі страховими агентами та спеціалістами страховика. Після восьмого тижня практики студент *повинен уміти* укладати агентську угоду, залучати клієнтів до укладання страхової угоди, нараховувати страхові премії та агентську комісійну винагороду під наглядом страхового агента, укладати страхові угоди з використанням сучасних каналів збуту страхових послуг (Інтернет, телефон) відповідно до завдань спеціаліста страховика.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ НАСКРІЗНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТАМИ ЧЕТВЕРТОГО КУРСУ

Під час проходження наскрізної виробничої практики студенти четвертого курсу закріплюють теоретичні знання та набувають практичні навички за напрямками: організація корпоративних фінансів та фінансова аналітика бізнесу; особливості діяльності банків та небанківських фінансово-кредитних установ та їх фінансового аналізу; організація фінансової діяльності та аналізу в органах місцевого самоврядування; організація фінансової діяльності та аналізу в органах в органах Державної фіскальної служби України; особливості діяльності та фінансового аналізу у страхових компаніях.

Систематизують, закріплюють і поглиблюють володіння прийомами та методами, інструментарієм фінансової аналітики бізнесу, що створює для фахівців підґрунтя для розвитку їх економічного мислення, набуття ними навиків сприймати економічні процеси у всій багатогранності та взаємозумовленості.

Роль фінансиста в сучасних умовах ринку щороку зростає. Виходячи з цього, майбутні фінансисти повинні володіти глибокими теоретичними знаннями та практичними навичками і вміти користуватися ними в реальному житті незалежно від організаційно-правової структури, форми власності підприємства та галузі економіки, в якій воно працює.

Для підвищення професіоналізму, закріплення теоретичних знань за період практики студент-практикант вивчає і самостійно виконує наступні види робіт щодо фінансово-господарської діяльності підприємств різних форм власності та галузей економіки.

1. Організація корпоративних фінансів та здійснення фінансової аналітики бізнесу

Для підвищення професіоналізму та закріплення отриманих теоретичних знань студент, який проходить практику на підприємствах різних форм власності та організаційно-правового характеру діяльності, повинен виконати наступні види робіт:

1.1. Особливості фінансування суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу:

- ознайомитись з особливостями організації фінансів та управління ними на підприємствах різних форм власності та організаційно-правового характеру діяльності;

- опрацювати зміст та структуру установчих документів (статуту та установчого договору);

- ознайомитись з порядком виходу, прийому в члени товариства (публічного акціонерного товариства, приватного акціонерного товариства, повного товариства, товариства з обмеженою відповідальністю тощо);

- вивчити організацію фінансово-економічної роботи, склад і функції фінансового апарату, схематично побудувати організаційну структуру фінансової служби підприємства.

1.2. Корпоративні права та корпоративні цінні папери:

- ознайомитись з корпоративними цінними паперами та охарактеризувати їх особливості;

- охарактеризувати роль корпоративних цінних паперів у фінансуванні бізнесу та дотриманні корпоративних прав власників бізнесу.

1.3. Формування власного капіталу підприємства:

- ознайомитись з особливостями формування та використання внутрішніх джерел власних фінансових ресурсів бізнесу;

- проаналізувати склад джерел формування власних фінансових ресурсів та їх динаміку;

- оцінити рівень забезпеченості потреб бізнесу власними фінансовими ресурсами;

- ознайомитись і вивчити порядок формування, збільшення, зменшення зареєстрованого капіталу та інших видів власного капіталу, а саме пайового, додаткового та резервного.

- ознайомитись з порядком формування та напрямками використання прибутку;

- ознайомитись з документами, що регламентують формування власних фінансових ресурсів підприємства.

1.4. Дивідендна політика підприємства (для акціонерних товариств):

- ознайомитись з видом дивідендної політики, що застосовується на підприємстві;

- вивчити порядок формування і використання джерел виплати дивідендів;

- провести оцінку дивідендної політики підприємства та її результатів методом коефіцієнтів;

- ознайомитись з порядком оподаткування дивідендів.

1.5. Фінансування бізнесу за рахунок позикових ресурсів:

- ознайомитись з формами зовнішнього фінансування бізнесу;

- проаналізувати і дати оцінку джерел позикових коштів;

- оцінити кредитоспроможність підприємства.

1.6. Система фінансових взаємовідносин і фінансових розрахунків:

- охарактеризувати основні види готівкових і безготівкових розрахунків, що використовуються на даному підприємстві;

- охарактеризувати і провести аналіз розрахунків з покупцями та постачальниками (аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості);

- дати оцінку системі фінансових взаємовідносин підприємства з: банками, податковими органами, бюджетними та поза бюджетними фондами, страховими компаніями.

1.7. Фінансовий контролінг та фінансове планування на підприємстві:

- провести аналіз беззбитковості виробництва (надання послуг, виконання робіт);

- здійснити аналіз сильних і слабких сторін бізнесу;

- провести оцінку ймовірності банкрутства підприємства, використовуючи українські моделі діагностики банкрутства;

- охарактеризувати чільну систему фінансового планування на підприємстві та зміст основних документів, що розробляються.

Аналітична підготовка майбутніх бакалаврів, важливою складовою якої є бакалаврська виробнича практика (4 курс), займає особливе місце у системі економічної освіти.

2.1. Організація та якість робіт з фінансової аналітики бізнесу:

- дослідити постановку аналітичної роботи: склад і функції аналітичного апарату (служби або сектора);

- ознайомитись із посадовими інструкціями працівників відповідного відділу (служби);

- оцінити обсяги та якість проведення фінансово-аналітичних розрахунків та програмного забезпечення, яке застосовується для цього;

- внести пропозиції щодо покращення змісту та напрямів аналітичної роботи на підприємстві;

- накреслити схему організації аналітичної роботи за напрямками здійснення та організаційну схему фінансово-аналітичної служби, якщо така має місце в загальній функціональній схемі діяльності підприємства.

2.2. Майновий стан підприємства та джерела його формування:

- оцінити стан, структуру та динаміку майна підприємства, джерел його формування;

- провести аналіз стану, забезпеченості та ефективності використання основних засобів і нематеріальних активів;

- дослідити рух основних засобів і нематеріальних активів;

- проаналізувати стан, структуру, динаміку та структурну динаміку оборотних активів підприємства та джерел їх формування;

- оцінити ефективність використання оборотних активів підприємства.

2.3 Платоспроможність та ліквідність підприємства:

- здійснити аналіз ліквідності балансу підприємства щодо визнання ліквідності балансу абсолютною та структури балансу щодо визнання її задовільною, а підприємства – платоспроможним;

- розрахувати показники платоспроможності (ліквідності), дослідити їх динаміку за рядом періодів, порівняти з загальноприйнятими оптимальними значеннями, зробити висновки;

- дослідити формування чистого руху грошових коштів у цілому по підприємству та за видами діяльності, використовуючи прямий і непрямий методи аналізу руху грошових коштів;

- оцінити грошовий потік за ознаками наявності, достатності, ліквідності та ефективності;

- зробити висновки щодо якості управління рухом грошових коштів.

2.4 Фінансова стійкість та ефективність використання капіталу підприємства:

- продіагностувати тип фінансової стійкості за узагальнюючими її показниками;

- проаналізувати наявний рівень фінансової стійкості, використовуючи коефіцієнтний метод;

- оцінити стан, структуру, динаміку та структурну динаміку капіталу підприємства (з деталізацією щодо джерел його формування);
- оцінити ефективність використання капіталу підприємства за напрямками: прибутковість, швидкість обороту, капіталовіддача;
- розрахувати економічний ефект у результаті прискорення або уповільнення оборотності капіталу.

2.5. Ділова активність та інвестиційна привабливість підприємства:

- здійснити аналіз ділової активності підприємства;
- деталізувати напрями щодо оцінки результативності (структура фінансових результатів, її зміна) та прибутковості (рентабельність за видами) діяльності підприємства;
- дослідити інвестиційну активність та ефективність інвестиційної діяльності підприємства;
- оцінити фінансові результати за видами діяльності та розрахувати методом балансової ув'язки вплив факторів на зміну чистого прибутку підприємства;
- запропонувати рекомендації щодо підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємства;
- здійснити рейтингову оцінку підприємства (наприклад, за квартальними даними).

Результати розрахунків студент подає в таблицях, графіках, діаграмах. У висновках звіту студент висловлює думки щодо покращення фінансово-господарської діяльності та шляхи зміцнення фінансового стану підприємства.

2. Особливості діяльності банків (інших небанківських фінансово-кредитних установ) та їх фінансового аналізу

Для підвищення професіоналізму та закріплення отриманих теоретичних знань студент, який проходить практику у банках (інших небанківських фінансово-кредитних установах), повинен виконати наступні види робіт:

1.1. Особливості організаційно-правових засад діяльності банку (небанківської фінансово-кредитної установи) студент на основі вивчення нормативно-правових актів, установчих документів банку (юридичної особи), його річних звітів і матеріалів інтернет-сайту має визначити юридичний статус банку, історію його становлення, його

місію та основні напрями діяльності, структурну побудову, охарактеризувати його клієнтську базу та позиції на відповідних сегментах банківського ринку:

- ознайомитись з юридичним статусом банку (небанківської фінансово-кредитної установи), а саме його повною та скороченою назвами; місцезнаходженням та розгалуженістю його мережі; організаційно-правова формою організації; установчими документами; ліцензіями, дозволами, що має банк на здійснення різних видів діяльності;

- ознайомитись з переліком власників і розмір їх часток у статутному капіталі (за матеріалами сайту НБУ, розділ «Банківський нагляд/Реєстрація та ліцензування/Інформація про власників істотної участі у банках України»;

- ознайомитись з наявністю філій, відділень, а також дочірніх установ (страхові компанії, компанії з управління активами тощо) та короткими відомостями про них;

- ознайомитись з історією становлення банку(небанківської фінансово-кредитної установи), що відображає час його заснування, поступове розширення спектра операцій, що виконуються, розширення географічної присутності банку, суттєві зміни у складі власників банку тощо;

- розглянути місію банку (небанківської фінансово-кредитної установи), яку характеризують цілі й основні напрями діяльності банку (види обслуговування корпоративних клієнтів, суб'єктів малого та середнього бізнесу, фізичних осіб, а також послуги, що надаються іншим фінансовим установам);

- ознайомитись з організаційною структурою банку (небанківської фінансово-кредитної установи), яка надається за наявності такої інформації, як характеристика структури управління банківською установою (правління, наглядова рада, інші органи та їх функції), функціональної структури.

1.2. Формування ресурсів (власних, залучених та запозичених) банку (небанківської фінансово-кредитної установи):

- проаналізувати склад, джерела формування власних, залучених та запозичених фінансових ресурсів і рівень забезпечення ними банку (небанківської фінансово-кредитної установи);

- проаналізувати джерела формування статутного капіталу банку (небанківської фінансово-кредитної установи);

- ознайомитись і вивчити порядок формування, збільшення, зменшення статутного капіталу, фондів та резервів банку (небанківської фінансово-кредитної установи);

- ознайомитись з порядком формування та напрямками використання прибутку;

- ознайомитись з документами, що регламентують формування власних, залучених та запозичених фінансових ресурсів банку (небанківської фінансово-кредитної установи);

- ознайомитись з особливостями формування та використання власних, залучених та запозичених фінансових ресурсів.

1.3 Дивідендна політика банку (небанківської фінансово-кредитної установи):

(для акціонерних товариств):

- ознайомитись з видом дивідендної політики, що застосовується у банку (небанківській фінансово-кредитній установі);

- вивчити порядок формування і використання джерел виплати дивідендів;

- провести оцінку дивідендної політики банку (небанківської фінансово-кредитної установи) та її результатів методом коефіцієнтів;

- ознайомитись з порядком оподаткування дивідендів.

1.4 Система основних активних та пасивних операцій банку (небанківських фінансово-кредитних установ):

- ознайомитись з видами депозитних вкладів, що відкриваються банком для суб'єктів господарювання та фізичних осіб, вивчити механізм їх оформлення;

- проаналізувати динаміку і структуру депозитної бази банку, визначити фактори, що впливають на залучення ресурсів;

- проаналізувати роль запозичених ресурсів у формуванні ресурсної бази банку, характеризувати причини та механізм запозичення коштів банком;

- визначити види платіжних карток, які емітує банк, оцінити обсяги їх емісії, вивчити порядок здійснення операцій за картковими рахунками;

- охарактеризувати організацію кредитної роботи банку, функції підрозділів, задіяних у процесі кредитування, зміст кредитної політики, проаналізувати динаміку обсягів кредитування клієнтів;

- з'ясувати особливості методики НБУ щодо визначення кредитоспроможності позичальників - юридичних та фізичних осіб, що застосовується у банку;
- вивчити порядок формування резервів на відшкодування можливих втрат за кредитними операціями, проаналізувати динаміку їх обсягу та вплив на фінансові результати діяльності банку;
- проаналізувати обсяг, склад і якість кредитного портфеля банку, розрахувавши відповідні коефіцієнти, визначити методи управління кредитним ризиком, що застосовуються у банку;
- опанувати методи роботи банку з проблемною заборгованістю та проаналізувати її ефективність;
- проаналізувати динаміку та структуру портфеля цінних паперів банку, визначити, яку роль він грає у забезпеченні прибутковості та ліквідності банку;
- визначити, які види валютних операцій впливають на валютну позицію банку, проаналізувати її стан, дотримання банком нормативів відкритої валютної позиції;
- охарактеризувати форми розрахунків, що використовують клієнти банку при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, визначити умови їх застосування.

1.5 Фінансовий контролінг у банку (небанківській фінансово-кредитній установі):

- з'ясувати практику застосування інструментів контролінгу та оцінки фінансової стійкості банку (небанківської фінансово-кредитної установи), надати пропозиції щодо їх подальшого запровадження;
- оцінити результати роботи банку з управління ліквідністю, розрахувати відповідні коефіцієнти, проаналізувати їх динаміку;
- розкрити механізм управління ліквідністю банку на основі аналізу грошових потоків;
- ознайомитись з системою управління прибутковістю та рентабельністю банку, проаналізувати динаміку цих показників;
- розкрити методи хеджування банківських ризиків, які застосовуються у банку, проаналізувати дотримання банком нормативів ризиків;
- з'ясувати організаційні засади системи фінансового моніторингу у банку, взяти участь в аналізі операцій, проведених клієнтами, з метою виявлення таких, що підлягають фінансовому моніторингу;

- охарактеризувати конкурентну позицію банку, розрахувати показники частки банку на ринку банківських послуг, проаналізувати їх динаміку;

- з'ясувати асортиментну та цінову політику банку, надати пропозиції щодо їх вдосконалення;

- визначити інструменти комунікаційної політики банку, оцінити її результативність за динамікою клієнтської бази та обсягами продажу банківських продуктів.

Ефективність у підготовці та прийнятті управлінських фінансових рішень багато в чому залежить від об'єктивності та всебічності оцінювання фінансового стану банку чи небанківських фінансово-кредитних установ, що потребує відповідної **аналітичної підготовки майбутніх бакалаврів**, важливою складовою якої є бакалаврська виробнича практика (4 курс), займає особливе місце у системі економічної освіти.

2.1. Організація та якість аналітичної роботи у банку чи у небанківській фінансово-кредитній установі:

- дослідити постановку аналітичної роботи: склад і функції аналітичного апарату (служби або сектора);

- ознайомитись із посадовими інструкціями працівників відповідного відділу (служби);

- оцінити обсяги та якість проведення фінансово-аналітичних розрахунків;

- внести пропозиції щодо покращення змісту та напрямів аналітичної роботи у банку чи небанківській фінансово-кредитній установі;

- накреслити схему організації аналітичної роботи за напрямками здійснення та організаційну схему фінансово-аналітичної служби, якщо така має місце в загальній функціональній схемі діяльності банку чи небанківської фінансово-кредитній установи.

2.2 Оцінка фінансового стану банку (небанківської фінансово-кредитної установи):

- оцінити стан, структуру, динаміку та динаміку активів банку та джерел (пасивів) їх формування;

- оцінити фінансову стійкість банку на основі методики розрахунку та економічним змістом основних коефіцієнтів оцінки фінансової стійкості;

- ознайомитись з підходами до визначення ділової активності банку та особливостями коефіцієнтного аналізу ділової активності, їх методикою розрахунку та економічним значенням коефіцієнтів, що характеризують активність залучених коштів та активність банку з розміщення ресурсів;

- оцінити ліквідність з погляду фінансової стійкості на основі коефіцієнтного методу аналізу ліквідності банку;

- розрахувати показники ефективності управління банком на основі коефіцієнтного методу оцінювання ефективності управління за допомогою відносних показників прибутковості, дохідності, витратності, продуктивності праці;

- ознайомитись з рейтинговими системами оцінювання фінансового стану банків та поняттям дистанційного аналізу діяльності банків.

2.3 Оцінка ліквідності банку (небанківської фінансово-кредитної установи):

- здійснити коефіцієнтний аналіз ліквідності банку, у тому числі основних нормативних та додаткових коефіцієнтів, що характеризують статичну ліквідність банку;

- оцінити структуру ресурсної бази та активів банку з позиції ліквідності та визначити відповідність джерел коштів напрямом їх розміщення з позиції ліквідності, зробити висновки;

- дослідити динамічну ліквідність банку на основі групування активів за строками їх погашення та групування зобов'язань відповідно до строків їх виконання. Проаналізувати розрив ліквідності банку та визначити надлишок або дефіцит ліквідних активів для виконання своїх зобов'язань; Аналіз динамічної ліквідності банку на основі зіставлення коефіцієнтів оборотності активів та оборотності зобов'язань (депозитів);

- оцінити вплив обов'язкового резервування коштів на кореспондентському рахунку в НБУ на рівень ліквідності банку та проаналізувати потреби банку в ліквідних засобах з урахуванням прогнозування мінімального резервного залишку на кореспондентському рахунку банку.

2.4 Система оцінки прибутковості та ризикованості діяльності банку (небанківської фінансово-кредитної установи):

- продіагностувати «точку беззбитковості» роботи банку на основі визначення необхідного рівня умовно-постійних та умовно-змінних витрат, моделювання рівня дохідності активів і витратності ресурсів для досягнення необхідного розміру прибутку;
- на основі системи фінансових коефіцієнтів прибутковості (рентабельності) роботи банку розрахувати фактори, що впливають на зміну цих коефіцієнтів. Визначити особливості декомпозиційного аналізу показників прибутковості на основі формула Дюпона;
- розглянути нормативи кредитного ризику та проаналізувати якість кредитного портфеля банку з погляду кредитного ризику та з погляду його захищеності від втрат;
- оцінити регулювання валютних ризиків з боку НБУ через встановлення лімітів відкритої валютної позиції банку та процес хеджування як основного інструменту зниження валютного ризику;
- оцінити процентний ризик банку на основі застосування методики ГЕП-менеджменту та дюрації в його управлінні;
- проаналізувати загальний розмір банківських ризиків та розробити пропозиції щодо їх мінімізації.

Результати розрахунків студент подає в таблицях, графіках, діаграмах. У висновках звіту студент висловлює думки щодо покращення фінансово-господарської діяльності та шляхи зміцнення фінансового стану банку чи небанківської фінансово-кредитної установи.

3. Організація фінансової діяльності та аналізу в органах місцевого самоврядування

Для підвищення професіоналізму та закріплення отриманих теоретичних знань студент, який проходить практику в органах місцевого самоврядування, повинен виконати наступні види робіт:

1. Організація фінансової діяльності органів місцевого самоврядування різних рівнів бюджетної системи України:

- ознайомлення зі структурою, системою управлінської ієрархії, функціями та компетенцією місцевої ради, а саме – виконавчого комітету;
- порівняти (на теоретичному рівні) схеми фінансового управління місцевих рад різних рівнів бюджетної системи;

- ознайомитись зі змістом статуту адміністративно-територіальної одиниці;

- вивчити питання підвищення кваліфікації посадових осіб органів місцевого самоврядування, що є необхідним елементом в ефективній реалізації національної стратегії (інституціоналізації державної політики у сфері місцевого та регіонального розвитку).

2 Організація фінансової діяльності місцевих фінансових органів:

- вивчити організацію фінансово-економічної роботи, склад і функції фінансового апарату;

- ознайомитись зі змістом і порядком проведення фінансового контролю на місцевому рівні, з'ясувати особливості та види контролю за діяльністю інституцій органів місцевого самоврядування;

- проаналізувати особливості формування та функціонування виконавчих органів місцевого самоврядування;

- опрацювати законодавчі акти, які регламентують бюджетні та міжбюджетні відносини;

- накреслити схему організації фінансової діяльності місцевого фінансового відділу.

3 Фінансові ресурси місцевого самоврядування:

- вивчити організаційно-правові засади та принципи формування доходів місцевих бюджетів;

- проаналізувати склад і джерела формування фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування;

- проаналізувати і дати оцінку джерел власних доходів місцевого самоврядування;

- проаналізувати і дати оцінку фінансування делегованих повноважень органів місцевого самоврядування;

- проаналізувати і дати оцінку муніципальних запозичень;

- ознайомитись з порядком визначення міжбюджетних трансфертів;

- ознайомитись з рішеннями місцевих рад, які регламентують формування фінансових ресурсів комунальних підприємств;

- ознайомитись з особливостями формування та використання загального та спеціального фондів місцевого бюджету;

- ознайомитись з особливостями формування та використання інших фондів, які входять до складу місцевого бюджету.

4. Фінансове планування та прогнозування на місцевому рівні:

- скласти план розпису доходів і видатків місцевого бюджету на наступний рік;
- скласти баланс доходів і видатків місцевого бюджету та допоміжні розрахунки до нього на наступний рік згідно з вимогами чинного законодавства;
- скласти баланс фінансування капітальних вкладень;
- ознайомитися і дати оцінку системі фінансового планування та прогнозування на місцевому рівні;
- ознайомитись з практичним застосуванням алгоритму визначення доходів місцевих бюджетів;
- ознайомитись з обов'язками окремих посадових осіб місцевого фінансового відділу щодо збору статистичної та аналітичної інформації для планування дохідної частини місцевого бюджету;
- ознайомитись з обов'язками окремих посадових осіб місцевого фінансового відділу щодо збору статистичної та аналітичної інформації для планування видаткової частини місцевого бюджету;
- дослідити сутність коригуючих коефіцієнтів, які застосовуються для визначення видатків місцевого бюджету на освіту;
- дослідити сутність коригуючих коефіцієнтів, які застосовуються для визначення видатків місцевого бюджету на управління;
- дослідити сутність коригуючих коефіцієнтів, які застосовуються для визначення видатків місцевого бюджету на охорону здоров'я;
- ознайомитись і дати оцінку фінансового планування та прогнозування бюджету розвитку;
- вивчити основні напрями стратегічного розвитку регіону;
- підготувати пояснювальну записку до балансу доходів і видатків місцевого бюджету та сформулювати напрями покращення фінансового планування та прогнозування на місцевому рівні.

5. Вивчення системи відповідальності у сфері місцевих фінансових відносин:

- ознайомитись із законодавчими актами щодо адміністративної і кримінальної відповідальності у сфері порушень цільового використання бюджетних коштів;
- ознайомитись з актами перевірок Державної податкової служби (ДПС) фінансової діяльності комунальних підприємств і фінансовими санкціями, які були накладені в результаті перевірок;

– ознайомитись з системою внутрішнього контролю за цільовим використанням коштів і недопущення порушень у системі організації фінансової діяльності на місцевому рівні.

6. Система фінансових взаємовідносин і міжбюджетних розрахунків:

- характеристика основних видів міжбюджетних трансфертів;
- характеристика й аналіз розрахунків за місцевими позиками;
- визначення джерел фінансування бюджетного дефіциту місцевого бюджету;
- система фінансових взаємовідносин місцевих бюджетів з банками, податковими органами, іншими бюджетами та фінансовими інститутами, страховими компаніями.

7. Організація та якість аналітичної роботи фінансових органів на місцевому рівні:

- дослідити постановку аналітичної роботи: склад і функції аналітичного апарату (служби або сектора);
- ознайомитись з посадовими інструкціями працівників відповідного фінансового відділу (служби);
- внести пропозиції щодо покращення змісту та напрямів аналітичної роботи;
- накреслити схему організації аналітичної роботи з напрямками здійснення та організаційну схему фінансово-аналітичної служби.

8. Аналіз та оцінка доходів і видатків місцевого бюджету за останні три роки:

- проаналізувати структуру і динаміку надходжень до місцевого бюджету;
- проаналізувати динаміку та структуру податкових надходжень місцевих бюджетів;
- проаналізувати динаміку та структуру неподаткових надходжень місцевих бюджетів;
- проаналізувати динаміку та структуру надходжень до місцевого бюджету місцевих податків і зборів;
- проаналізувати динаміку та структуру видатків місцевого бюджету;
- проаналізувати динаміку та структуру видатків місцевого бюджету згідно з бюджетною класифікацією;

– проаналізувати та оцінити фінансову стійкість бюджету адміністративно-територіальної одиниці.

9. Визначення стратегічно-інноваційних напрямів удосконалення системи місцевого самоврядування:

1. визначити та сформулювати напрями вдосконалення механізму фінансового забезпечення муніципального менеджменту;

2. розробити стандартизовану модель опису посад, яким відповідають деякі суттєві функціональні обов'язки, що виконуються в органах місцевого самоврядування України;

3. визначити, чи є доцільною реалізація адміністративно-територіальної реформи в Україні;

4. визначити напрями подальшого здійснення політики децентралізації;

5. узагальнити досвід інституціоналізації публічної самоврядної влади розвинутих країн і виявити можливості його застосування в Україні;

6. виявити доцільність інституціоналізації державної політики України у сфері місцевого та регіонального розвитку, пропозиції щодо статусу нового органу, відповідального за питання місцевого та регіонального розвитку, його місця в системі державної влади;

7. розробити концепцію оцінювання роботи урядовців органів місцевого самоврядування України.

4. Організація фінансової діяльності та аналізу в органах в органах Державної фіскальної служби України

Для підвищення професіоналізму та закріплення отриманих теоретичних знань студент, який проходить практику у Державній фіскальній службі України, повинен виконати наступні види робіт:

1. Організаційна структура та функції органів Державної фіскальної служби.

При дослідженні цього питання студент повинен: вивчити законодавчі та нормативно-правові документи, якими керується Державна фіскальна служба України; знати посадові обов'язки, права фахівців служби; скласти організаційно-структурну схему Державної фіскальної служби, описати головні завдання, права, функції і відповідальність органу в цілому та його підрозділів зокрема.

Як висновок, повинні бути визначені:

– раціональність організаційної структури бази практики;

- функції, права та обов'язки Голови Державної фіскальної служби;
- повнота виконання функцій структурними підрозділами бази практики;
- оптимальність взаємозв'язку між підрозділами Державної фіскальної служби України;
- стан правового забезпечення функціонування бази практики.

2. Суб'єкти оподаткування: вимоги і чисельний склад за територіальною, галузевою ознакою та податковими платежами.

У даному розділі необхідно розкрити поняття «суб'єкта оподаткування» згідно з Податковим кодексом України; вказати вимоги до суб'єкта оподаткування.

Студент наочно повинен представити динаміку за суб'єктами оподаткування за територією дослідження; їх склад і структуру у галузевому розрізі; проаналізувати суб'єкти оподаткування за основними податковими платежами.

3. Аналіз складу та структури податкових надходжень до Державної фіскальної служби України.

При виконанні даного розділу студенту необхідно вивчити інформаційну базу проведення аналізу сплати податків (зборів, обов'язкових платежів) підприємств; ознайомитися з методикою і результатами аналітичної роботи Державної фіскальної служби.

Інформація, що отримана студентом за даними Державної фіскальної служби узагальнюється (бажано в табличній формі).

Розділ повинен містити наступне: огляд сучасного податкового законодавчого забезпечення справляння прямих податків; визначення і характеристику основних елементів за прямими податками; аналіз складу і структури прямих податків; дослідження пільгового режиму; аналіз рівня і причин податкових змін у сфері прямого оподаткування.

Студент має виявити проблемні питання, які потребують негайного вирішення на сучасному етапі податкової політики країни.

При аналізі місцевого оподаткування студент вивчає правове забезпечення місцевого оподаткування в Україні; проводить аналіз сплати місцевих податків і зборів; ознайомлюється з методикою і результатами аналітичної роботи Державної фіскальної служби за даним напрямом.

Результати дослідження особливостей застосування спрощеної системи оподаткування необхідно представити в розрізі сплачених податків.

4. Організація і дотримання податкового планування.

Виконання даного розділу має бути результатом вивчення основ і методики складання Зведеного прогнозу надходжень доходів на наступний період; визначення особливостей податкових прогнозів за податками (зборами, обов'язковими платежами).

Студент повинен встановити зв'язок між процесами, що відбуваються на рівні бази практики і на рівні держави. Цей розділ передбачає проведення відповідного аналізу.

5. Особливості проведення контрольної роботи Державною фіскальною службою України.

У межах даного напрямку дослідження студент повинен визначити сутність і види перевірок, які здійснює Державна фіскальна служба України, ознайомитися з результатами документальних перевірок щодо дотримання податкового законодавства.

6. Інформаційне забезпечення функціонування органів Державної фіскальної служби.

Виконання даного розділу базується на розкритті сутності та дії основних пакетів прикладних програм, що використовуються у повсякденній роботі органів Державної фіскальної служби України.

5. Особливості діяльності та фінансового аналізу у страхових компаніях

Для підвищення професіоналізму та закріплення отриманих теоретичних знань студент, який проходить практику у страховій компанії, повинен виконати наступні види робіт:

1.1. Спеціалізація та особливості діяльності страховика:

- ознайомитись з особливостями діяльності страховика залежно від його спеціалізації (страхування життя чи загальне (ризикове) страхування);
- розглянути форму організації страхової діяльності (акціонерне, повне, командитне товариство, товариство з додатковою відповідальністю);
- ознайомитись зі змістом установчих документів (статуту та установчого договору);

- розглянути організаційну структуру страховика та його інфраструктуру (філії, агентства, представництва, центри обслуговування клієнтів, канали продажу страхових продуктів) в Україні та за її межами.

1.2. Рейтингова оцінка страхової компанії:

- проаналізувати вітчизняні страхові рейтинги, використовуючи мережу Інтернет («InsuranceTop», «Forsnsurer»; «Uainsur» та ін.);
- визначити місце страхової компанії на страховому ринку України за основними показниками діяльності (обсягом статутного капіталу, активів, страхових резервів, зібраних страхових премій, випланих страхових відшкодувань, рівнем страхових виплат);
- використовуючи дані Національного банку України і працівників страхової компанії, отримати та проаналізувати інформацію щодо участі страховика в міжнародних страхових рейтингах.

1.3. Перестраховики, партнери, конкуренти та клієнти страховика:

- ознайомитись з основними перестраховиками страхової компанії (вітчизняними й зарубіжними), формами, методами проведення перестраховальних операцій та обсягами перестрашування;
- ознайомитись з основними перестраховальниками страховика та проаналізувати обсяги вхідного перестрашування;
- розглянути, учасником яких вітчизняних об'єднань страховиків є страхова компанія;
- визначити основних страхових посередників (страхових агентів і страхових брокерів), що співпрацюють зі страховиком;
- визначити основних конкурентів страховика на рівні регіону, України та міжнародному рівні;
- отримати та проаналізувати інформацію щодо клієнтів страховика (юридичні, фізичні особи) та пролонгації страхових договорів.

1.4. Структура страхового портфеля:

- ознайомитись зі страховими продуктами (класами страхування та лініями бізнесу, які здійснює страхова компанія) та формами проведення страхових операцій;
- отримати та проаналізувати інформацію щодо наявності необхідних ліцензій на окремі класи страхування, що здійснюються страховиком;

- розглянути структуру страхових договорів, програм з конкретних класів страхування, проаналізувати правила проведення окремих класів страхування, що здійснюються у добровільній формі.

В умовах високої конкуренції вітчизняних страховиків із потужними іноземними страховиками, досвід роботи яких у страховій галузі становить більше 100 років підвищуються вимоги щодо якості освіти управлінського персоналу страховика. У зв'язку з цим **аналітична підготовка майбутніх бакалаврів** є важливою складовою виробничої фінансово-аналітичної практики і передбачає виконання наступних видів робіт:

2.1. Порядок формування доходів, витрат і прибутку страховика:

- дослідити види доходів, що формуються страховиком (від страхової діяльності, від інвестиційної діяльності та розміщення тимчасово вільних коштів та від проведення інших операцій, що не пов'язані зі специфікою страхування);

- проаналізувати структуру витрат страхової компанії;
- розглянути порядок формування прибутку страховика;
- дослідити особливості оподаткування страховика.

2.2. Майновий стан страхової компанії та джерела його формування:

- проаналізувати динаміку та структуру активів страховика;
- провести аналіз динаміки та структури власного капіталу страхової компанії;
- дослідити обсяги та динаміку гарантійного фонду страховика;
- проаналізувати порядок формування, обсяги та динаміку страхових резервів;
- проаналізувати структуру та динаміку зібраних страхових премій (валових і чистих);
- дослідити структуру та динаміку виплачених страхових відшкодувань (валових і чистих);
- проаналізувати динаміку рівня страхових виплат страхової компанії (загального та за окремими видами страхування);
- провести порівняльний аналіз величини рівня страхових виплат (щодо інших вітчизняних страховиків, середнього по страховому ринку України та міжнародних стандартів).

2.3. Фінансова надійність та платоспроможність страховика:

- проаналізувати відповідність обсягу сплаченого статутного капіталу страховика вимогам чинного вітчизняного законодавства;
- розрахувати показники фінансової стійкості страхової компанії (використовуючи тести раннього попередження);
- розрахувати фактичний і нормативний запас платоспроможності страховика, провести порівняльний аналіз;
- оцінити обсяги вхідного та вихідного перестрахування щодо страхових премій, страхових виплат і рівня виплат за договорами вхідного та вихідного перестрахування;
- проаналізувати обсяги та категорії активів щодо розміщення коштів страхових резервів страховика відповідно до вимог вітчизняного законодавства;
- зробити висновки щодо фінансової надійності та платоспроможності страхової компанії.

2.4. Ділова активність та інвестиційна діяльність страховика:

- здійснити аналіз ділової активності страхової компанії;
- дослідити інвестиційну активність та ефективність інвестиційної діяльності страхової компанії, враховуючи розміщення тимчасово вільних коштів страхових резервів;
- проаналізувати діяльність страховика щодо страхування інвестицій як засобу зменшення ризику інвестора;
- запропонувати заходи щодо підвищення ефективності інвестиційної діяльності страховика.

Результати розрахунків студент подає у таблицях, графіках, діаграмах. У висновках звіту студент висловлює пропозиції щодо покращення ефективності страхової та інвестиційної діяльності страховика, зміцнення його фінансової надійності та платоспроможності.

ПІДГОТОВКА, ЗАХИСТ І ОЦІНКА ЗВІТУ З НАСКРІЗНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну кожної практики студенти 1 – 4 курсів звітують про виконання програми практики. Обов'язковою формою звітності є **звіт з практики**, структуру та вимоги до якого визначаються Програмою та методичними рекомендаціями щодо проходження виробничої практики.

Титульний аркуш звіту з практики оформлюється відповідно до додатка А до Програми та методичних рекомендацій щодо

проходження практики. Другою сторінкою звіту має бути «Відмітки про проходження практики» (додаток Б), третьою сторінкою – «Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці» (додаток В).

Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти в комісії, призначеній завідувачем кафедри та/або гарантом освітньої програми. Захист програмних результатів проходження практики відбувається згідно з графіком освітнього процесу. Оцінка за практику вноситься у відомість обліку успішності й залікову книжку студента та засвідчується підписами членів комісії. Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин або отримав негативну оцінку з практики, може бути надано право на проходження практики повторно при виконанні умов визначених закладом вищої освіти.

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці (додаток В) надає керівник практики від виробництва та засвідчує своїм підписом і печаткою підприємства (фінансової установи, організації).

1. Підготовка звіту про проходження виробничої практики на 1 курсі

Результати проходження *виробничої практики на 1 курсі* повинні бути подані у формі звіту (обсягом до 10 друкованих сторінок формату А4 без урахування списку використаних інформаційних джерел і додатків), у якому систематизовано викладаються одержані студентом під час практики відомості, описуються програмні питання і виконані завдання.

Рекомендується така структура звіту:

Зміст

Вступ

1. *Організаційно-правові засади діяльності підприємства*
2. *Фінансові основи діяльності підприємства*

Висновки

Список використаних інформаційних джерел

Додатки

У **вступі** студентом має бути визначено мету та коло завдань, що поставлені програмою практики й будуть виконані під час її проходження.

У першому розділі *«Організаційно-правові засади діяльності підприємства»* студент-практикант на основі вивчення установчих та інших документів підприємства, що визначають організацію його ді-

яльності, матеріалів його інтернет-сайту (за наявності) має надати розгорнуті відповіді на завдання № 1-3 Програми практики.

У другому розділі «**Фінансові основи діяльності підприємства**» на основі вивчення фінансової звітності досліджуваного суб'єкта підприємництва студент-практикант повинен надати розгорнуті відповіді на завдання № 4-6 Програми практики.

У **висновках** студентом наводиться загальна оцінка діяльності підприємства, висловлюються власні думки про результати проходження виробничої практики.

Додатки до звіту складаються з таких **форм фінансової звітності за 3 останні звітних роки:**

1. Баланс (Звіт про фінансовий стан).
2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).
3. Документи, заповнення яких передбачається завданням № 7

2. Підготовка звіту про проходження виробничої практики на 2 курсі

Результати проходження виробничої *практики на 2 курсі* повинні бути представлені у формі звіту (обсягом до 15 друкованих сторінок формату А4 без урахування списку використаних джерел і додатків), у якому систематизовано викладаються одержані студентом під час практики знання та вміння, описуються програмні питання і визначені завдання.

Текстова частина звіту з виробничої практики повинна містити такі розділи:

Зміст

Вступ

1. *Організаційно-правові засади діяльності організації*
2. *Розрахунково-аналітична частина*

Висновки

Список використаних інформаційних джерел

Додатки

У **вступі** студентом має бути обґрунтовано актуальність проходження виробничої практики, визначено мету та коло завдань, що поставлені програмою практики й будуть виконані під час її проходження.

У першому розділі «**Організаційно-правові засади діяльності організації**» студент має вивчити правові засади та структуру органі-

зації, в якій проходила практика.

Для студентів, базою практики яких є **відділи фінансових управлінь органів місцевого самоврядування**, юридичний статус бази практики включає опис таких елементів:

- найменування юридичної особи публічного права;
- місцезнаходження (юридична адреса);
- установчі документи;
- основні повноваження, завдання, функції;
- взаємодія з іншими структурними підрозділами, апаратом місцевої державної адміністрації (виконавчого комітету), іншими органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також органами Державної податкової інспекції ДФС України та Державної казначейської служби України.

Необхідно також охарактеризувати організаційну структуру організації (органи управління та структурну будову).

Для студентів, базою стажування яких є **територіальні управління Пенсійного фонду України**, юридичний статус бази практики включає опис таких елементів:

- повна та скорочена назва відповідного територіального управління Пенсійного фонду України;
- місцезнаходження бази стажування (юридична адреса);
- установчі документи;
- основні права, обов’язки, завдання, функції.

Необхідно також охарактеризувати організаційну структуру установи (органи управління та структурну будову).

Для студентів, базою практики яких є **територіальні органи Державної казначейської служби України**, юридичний статус бази практики включає опис таких елементів:

- повна та скорочена назва відповідного територіального органу Державної казначейської служби України;
- місцезнаходження (юридична адреса);
- установчі документи;
- основні повноваження, завдання, функції;
- взаємодія з іншими структурними підрозділами, відділами фінансових управлінь органів місцевого самоврядування, іншими органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також органами Державної податкової інспекції ДФС

України.

У другому розділі «*Розрахунково-аналітична частина*» необхідно виконати завдання, представивши їх у графічній формі та проаналізувавши отримані результати.

Для студентів, базою практики яких є **відділи фінансових управлінь органів місцевого самоврядування**, *завдання* є такими:

1. Проаналізувати та оцінити структуру доходів і видатків бюджету адміністративно-територіальної одиниці (за загальним фондом).
2. Проаналізувати динаміку доходів і видатків бюджету адміністративно-територіальної одиниці (за загальним фондом).
3. Оцінити збалансованість доходів і видатків бюджету адміністративно-територіальної одиниці.
4. Проаналізувати динаміку показників оцінки стану місцевого бюджету адміністративно-територіальної одиниці.

Для студентів, базою практики яких є **територіальні управління Пенсійного фонду України (ТУ ПФУ)**, *завдання* є такими:

1. Проаналізувати та оцінити структуру доходів і видатків ТУ ПФУ.
2. Проаналізувати динаміку доходів і видатків бюджету ТУ ПФУ.
3. Оцінити збалансованість доходів і видатків бюджету відділення ТУ ПФУ.
4. Розглянути показники сучасного стану пенсійної системи України та ефективності дохідної частини бюджету ПФУ.

Для студентів, базою практики яких є **територіальні органи Державної казначейської служби України**, *завдання* є такими:

1. Проаналізувати та оцінити структуру доходів і видатків Державного бюджету України.
2. Проаналізувати динаміку доходів і видатків Державного бюджету України.
3. Оцінити збалансованість доходів і видатків Державного бюджету України.
4. Представити характеристику бюджетного профіциту або дефіциту в Україні за останні три роки.

У **висновках** студентом наводиться аналітична оцінка отриманих результатів дослідження, викладаються власні думки та основні пропозиції, зроблені самостійно.

Додатки до звіту можуть повинні містити інформацію щодо планування та виконання відповідного бюджету або бюджету

Пенсійного фонду за 3 останні роки (<https://www.pfu.gov.ua/>).

3. Підготовка звіту про проходження виробничої практики на 3 курсі

Результати проходження виробничої *практики на 3 курсі* повинні бути представлені у формі звіту, текстова частина якого повинна становити до 20 сторінок друкованого тексту формату А4 (без списку використаних інформаційних джерел і додатків) та містити такі розділи:

Зміст

Вступ

1. *Організаційно-правові засади діяльності страховика*

2. *Розрахунково-аналітична частина*

Висновки

Список використаних інформаційних джерел

Додатки

У **вступі** студентом має бути обґрунтовано актуальність проходження виробничої практики, визначено мету та коло завдань, що поставлені програмою практики й будуть виконані під час проходження.

У першому розділі **«Організаційно-правові засади діяльності страховика»** студент має відобразити правові засади та організаційну структуру страховика. Студенту необхідно ознайомитися з юридичним статусом страховика, його місією, структурною будовою, дізнатись про важливі минулі й заплановані події в його діяльності, зв'язки з перестраховиками, клієнтами та позиції на страховому ринку.

Юридичний статус страховика включає опис таких елементів:

- повна та скорочена назва страховика;
- місцезнаходження;
- форма власності;
- організаційно-правова форма;
- установчі документи;
- розмір статутного капіталу, а для акціонерних товариств – також види, кількість і вартість акцій;
- наявність відокремлених структурних підрозділів (філій, представництв, відділень) в Україні та за її межами.

Місію страховика характеризують цілі та види страхування, що ним виконуються. Необхідно також охарактеризувати організаційну **структуру страховика** (органи управління та будову).

У другому розділі **«Розрахунково-аналітична частина»** необхідно виконати такі завдання, представивши їх в графічній формі та проаналізувавши отримані результати:

1. Визначити місце страховика на страховому ринку України.
2. Проаналізувати динаміку страхових премій та страхових виплат страховика за останні три роки.
3. Здійснити оцінку структури страхових премій за останній рік за видами страхування.
4. Проаналізувати структуру страхових виплат за останній рік за видами страхування.
5. Провести розрахунок рівня страхових виплат за останні три роки та за останній рік за видами страхування.
6. Проаналізувати динаміку рівня страхових виплат за останні три роки.

У **висновках** студентом наводиться аналітична оцінка отриманих результатів дослідження, викладаються власні думки та основні пропозиції, зроблені самостійно.

Додатки до звіту можуть містити:

1. Організаційну будову страхової компанії та її відокремлених структурних підрозділів.
2. Функціональні обов'язки окремих працівників страхової компанії.
3. Копії окремих частин статуту страховика.
4. Опис основних каналів збуту страхових послуг.
5. Баланси (Звіт про фінансовий стан) за три останні роки.
6. Звіти про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за три останні роки.

4. Підготовка звіту про проходження виробничої практики на 4 курсі

Результати проходження виробничої **практики на 4 курсі** повинні бути представлені у формі звіту, текстова частина якого повинна становити до 40 сторінок друкованого тексту формату А4 (без списку використаних інформаційних джерел і додатків) та містити такі розділи:

4.1 За результатами проходження практики на підприємствах:

Зміст

Вступ

1. Організація корпоративних фінансів.

- 1.1. Особливості фінансування суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу.
- 1.2. Корпоративні права та корпоративні цінні папери.
- 1.3. Формування власного капіталу підприємства.
- 1.4. Дивідендна політика підприємства (для акціонерних товариств).
- 1.5. Фінансування бізнесу за рахунок позикових ресурсів.
- 1.6. Система фінансових взаємовідносин і фінансових розрахунків.
- 1.7. Фінансовий контролінг та фінансове планування на підприємстві.

2. Фінансова аналітика бізнесу.

- 2.1. Організація та якість робіт з фінансової аналітики бізнесу.
- 2.2. Майновий стан підприємства та джерела його формування.
- 2.3. Платоспроможність і ліквідність підприємства.
- 2.4. Фінансова стійкість та ефективність використання капіталу підприємства.
- 2.5. Ділова активність та інвестиційна привабливість підприємства.

Висновки

Список використаних інформаційних джерел

Додатки

Додатки до звіту складаються з наступних документів і копій форм фінансової звітності (за три останні роки):

1. Форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».
2. Форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».
3. Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів».
4. Форма № 4 «Звіт про власний капітал».
5. Форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності».
6. Організація корпоративного управління.
7. Організаційна структура фінансової служби підприємства.

На основі вивчення звітності досліджуваного підприємства студент-практикант повинен скласти та заповнити аналітичні таблиці,

провести глибоку всебічну економічну оцінку отриманих результатів, дати пояснення і коментарі до них.

4.2 За результатами проходження практики у банках чи інших фінансово-кредитних установах:

Зміст

Вступ

1. Особливості діяльності банку (іншої фінансово-кредитної установи).

1.1 Особливості організаційно-правових засад діяльності банку (небанківської фінансово-кредитної установи).

1.2 Формування ресурсів (власних, залучених та запозичених) банку (небанківської фінансово-кредитної установи)

1.3 Дивідендна політика банку (небанківської фінансово-кредитної установи).

1.4 Система основних активних та пасивних операцій банку (небанківських фінансово-кредитних установ).

1.5 Фінансовий контролінг у банку (небанківській фінансово-кредитній установі).

2. Аналіз діяльності банку.

1.1 Організація та якість аналітичної роботи у банку чи у небанківській фінансово-кредитній установі.

1.2 Оцінка фінансового стану банку (небанківської фінансово-кредитної установи).

1.3 Оцінка ліквідності банку (небанківської фінансово-кредитної установи).

1.4 Система оцінки прибутковості та ризикованості діяльності банку (небанківської фінансово-кредитної установи).

Висновки

Список використаних інформаційних джерел

Додатки

Додатки до звіту складаються з наступних документів і копій форм фінансової та статистичної звітності банку чи небанківської фінансово-кредитної установи (за три останні роки):

3. «Звіт про фінансовий стан (Баланс)».

4. «Звіт про прибуток або збиток».

5. «Звіт про сукупний дохід»

6. «Звіт про зміни у власному капіталі».

7. «Звіт про рух грошових коштів».

8. Структура корпоративного управління.

9. «Розподіл кредитів, наданих суб'єктам господарювання в національній та іноземній валютах за видами економічної діяльності, що класифікуються за розділами, з них непрацюючих у визначенні, наведеному в Положенні № 351».

10. «Розподіл кредитів, наданих фізичним та юридичним особам, за класами боржника».

11. «Економічні нормативи та ліміти відкритої валютної позиції, розрахунок яких передбачено Інструкцією №368».

12. «Нормативи капіталу та їх складових».

13. «Складові розрахунку коефіцієнтів покриття ліквідністю (LCR) за всіма валютами (LCRBB) та в іноземній валюті (LCRIB).

На основі вивчення звітності досліджуваного банку (небанківської фінансово-кредитної установи) студент-практикант повинен скласти та заповнити аналітичні таблиці, провести глибоку всебічну економічну оцінку отриманих результатів, дати пояснення і коментарі до них.

4.3 За результатами проходження практики в органах місцевого самоврядування текстова частина звіту з практики повинна відображати такі розділи:

Зміст

Вступ

1. Організація фінансової діяльності органів місцевого самоврядування різних рівнів бюджетної системи України.

1.1 Організація фінансової діяльності місцевих фінансових органів.

1.2 Фінансові ресурси місцевого самоврядування.

1.3 Фінансове планування та прогнозування на місцевому рівні.

1.4 Вивчення системи відповідальності у сфері місцевих фінансових відносин.

1.5 Система фінансових взаємовідносин і міжбюджетних розрахунків.

2. Аналіз фінансової діяльності органів місцевого самоврядування різних рівнів бюджетної системи України.

2.1 Організація та якість аналітичної роботи фінансових органів на місцевому рівні.

2.2 Аналіз та оцінка доходів і видатків місцевого бюджету за останні три роки.

2.3 Визначення стратегічно-інноваційних напрямів удосконалення системи місцевого самоврядування.

Висновки

Список використаних інформаційних джерел

Додатки

Додатки до звіту складаються з таких документів (за три останні роки):

1. Про Державний бюджет України на відповідний рік.
2. Рішення про бюджет міста на відповідний рік.
3. Рішення про обласний бюджет на відповідний рік.

На основі вивчення зазначених вище документів і звітності студент-практикант повинен скласти та заповнити аналітичні таблиці, провести глибоку всебічну економічну оцінку отриманих результатів, дати пояснення і коментарі до них.

4.4 За результатами проходження практики в органах Державної фіскальної служби України текстова частина звіту з практики повинна відображати такі розділи:

Зміст

Вступ

1. *Організація фінансової діяльності органів Державної фіскальної служби України.*

1.1 Організаційна структура та функції Державної фіскальної служби України.

1.2 Суб'єкти оподаткування: вимоги і чисельний склад за територіальною і галузевою ознакою та податковими платежами.

2. *Аналіз складу та структури податкових надходжень до Державної фіскальної служби України.*

2.1 Загальний огляд.

2.2 Оцінка ефективності прямого оподаткування.

2.3 Дослідження доцільності й оптимальності непрямого оподаткування.

2.4 Аналіз місцевого оподаткування.

2.5 Спрощена система оподаткування: сутність, особливості та результати впровадження.

2.6 Організація і дотримання податкового планування.

2.7 Особливості проведення контрольної роботи Державною фіскальною службою України.

Висновки

Список використаних інформаційних джерел

Додатки

Додатки до звіту складаються з таких матеріалів:

1. Схема побудови структури управління Державної податкової служби (інспекції).
2. Посадова інструкція керівника відділу Державної податкової служби (інспекції).
3. Посадова інструкція старшого державного податкового інспектора Державної податкової інспекції.
4. Розрахунки і декларація з податку на прибуток трьох підприємств різних форм власності з виокремленням доходів від посередницької діяльності, лотерей.
5. Декларація і розрахунки податку на додану вартість для промислових, торговельних підприємств, підприємців-фізичних осіб.
6. Розрахунки акцизного податку для трьох платників податку згідно із затвердженою формою.
7. Декларація трьох фізичних осіб (у тому числі робітника, службовця, підприємця) про отримані доходи і розрахунок величини податку на доходи фізичних осіб.
8. Розрахунок місцевих податків і зборів та спрямоване їх використання.
9. Розрахунок плати за землю.
10. Розрахунок фінансових санкцій за простроченими платежами трьох платників з різних податків (наприклад, податку на прибуток підприємства, податку на додану вартість, податку на доходи фізичних осіб).

На основі вивчення зведеної звітності Державної фіскальної служби (інспекції) студент-практикант повинен скласти і заповнити аналітичні таблиці, провести глибоку всебічну економічну оцінку отриманих результатів, дати пояснення і коментарі до них.

4.5 За результатами проходження практики в страхових компаніях України текстова частина звіту з практики повинна відображати такі розділи:

Зміст

Вступ

1. *Загальна характеристика страхової компанії та її місце в системі страхового бізнесу України.*

1.1. Спеціалізація та особливості діяльності страховика.

1.2. Рейтингова оцінка страхової компанії.

1.3. Перестраховики, партнери, конкуренти та клієнти страховика.

1.4. Структура страхового портфеля.

2. *Аналіз фінансово-господарської діяльності страховика.*

2.1. Порядок формування доходів, витрат і прибутку страховика.

2.2. Майновий стан страхової компанії і джерела його формування.

2.3. Фінансова надійність та платоспроможність страховика.

2.4. Ділова активність та інвестиційна діяльність страховика.

Висновки

Список використаних інформаційних джерел

Додатки

Додатки до звіту складаються з таких документів і копій форм бухгалтерської та статистичної звітності (за три останні роки):

1. Форма № 1 «Баланс».

2. Форма № 2 «Звіт про фінансові результати».

3. Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів».

4. Форма № 4 «Звіт про власний капітал».

5. Форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності».

6. Організаційна структура страховика.

7. Структура зібраних страхових премій і сплачених страхових відшкодувань в цілому та за окремими видами страхування.

8. Довідка довільної форми, що підтверджує достовірність даних.

9. Офіційні дані Національної комісії, що здійснює державне регулювання в сфері ринків фінансових послуг і страхових рейтингів.

На основі вивчення звітності досліджуваної страхової компанії та офіційних даних Національної комісії, що здійснює державне регулювання в сфері ринків фінансових послуг студент-практикант повинен провести глибоку аналітичну оцінку отриманих результатів, дати пояснення і коментарі до них.

Оформлення звіту з наскрізної виробничої практики

Звіт повинен бути зброшурованим у напівтвердій обкладинці, мати наскрізну нумерацію сторінок (включаючи додатки).

Оформлення звіту з наскрізної виробничої практики здійснюється за допомогою комп'ютерного набору тексту на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм) з використанням шрифту Times New Roman текстового редактора Word розміру 14 з

полуторним міжрядковим інтервалом. Текст звіту необхідно друкувати, залишаючи поля. Поля звіту: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Звіт з наскрізної виробничої практики друкується чорним кольором, без використання кольорових вставок та виділень (зазначене також стосується рисунків і таблиць). Шрифт має бути чітким, середньої жирності, однакової щільності.

Ілюстрації (схеми, графіки тощо) та таблиці мають подвійну нумерацію. Наприклад, «Рисунок 1.2 – Система...» або «Таблиця 2.2 – Динаміка показників...», що потрібно розуміти як другий рисунок, розміщений у першому розділі звіту, або друга таблиця, розміщена у другому розділі. Таблиці і рисунки необхідно подавати в звіті безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

У списку використаних інформаційних джерел потрібно наводити бібліографічний опис джерела відповідно до стандарту ДСТУ 8302:2015. (Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016 <http://lib.pu.if.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>).

Порядок оформлення додатків наступний. Кожний додаток починають з нової сторінки. Він повинен мати заголовок, надрукований угорі посередині сторінки, наприклад «Додаток А». Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ї. За додатком Я слідує додатки АА, АБ, АВ. Розміщені в додатках ілюстрації, таблиці та формули, якщо кількість їх одиниць більша, ніж одна, нумерують у межах кожного додатку таким чином: рис. Д. 2 – другий рисунок додатку Д; формула (А. 1) – перша формула додатку А.

Звіт підписується студентом із зазначенням дати закінчення роботи на останній сторінці висновків і, разом із додатками, подається на перевірку й до захисту.

Захист і оцінка звіту з наскрізної виробничої практики

Поточний контроль та методичне керівництво виробничою практикою від університету здійснюють викладачі кафедри фінансів та банківської справи шляхом надання студентам-практикантам консультацій. Викладачі звертають увагу на обсяг і якість виконаної студентами роботи, надають методичну допомогу з питань програми практики, збору матеріалу для написання звіту та підготовки додатків

до нього. Керівники практики від підприємства (фінансової установи, організації) забезпечують належну якість її проходження відповідно до програми; контролюють: зарахування студентів до підприємства (фінансової установи, організації), забезпечення нормальних умов їх праці та побуту, проведення вхідного та на робочому місці інструктажу з охорони праці та техніки безпеки, виконання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку; систематично відвідують студентів на робочих місцях, здійснюють заходи щодо усунення недоліків.

Звіт із практики подається на кафедру для реєстрації та передається на перевірку керівнику практики від університету. Оцінювання результатів виробничої практики здійснюється в терміни, визначені кафедрою фінансів та банківської справи. На основі поданих на кафедру щоденника та звіту з виробничої практики керівник проводить попереднє оцінювання якості виконаної роботи під час практики, її відповідності програмі та приймає рішення про допуск (недопуск) виконаної роботи до захисту. Допущений до захисту звіт із практики захищається студентом у комісії, яка призначається завідувачем кафедри фінансів та банківської справи.

Зміст підготовленого студентом звіту з виробничої практики та його захист оцінюється за стобаловою шкалою відповідно до Листа оцінювання (додаток Г). Загальна кількість балів, отриманих студентом, переводиться у традиційну оцінку за 4-баловою шкалою та в оцінку за системою ЄКТС:

Шкала оцінювання знань студентів за результатами захисту звіту із практики

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС*	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю повторного захисту звіту
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики та захистом звіту

**ЄКТС – Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система.*

Студент, який не виконав програму практики, мав серйозні порушення трудової дисципліни, отримав негативний відгук керівника від бази практики про професійну придатність або незадовільну оцінку під час захисту, повинен повторно пройти практику та захистити звіт.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри фінансів та банківської справи з метою формування пропозицій щодо вдосконалення організації виробничої практики.

Список рекомендованих інформаційних джерел

1. Берест М. М. Фінансовий аналіз : навч. посібник [Електронне видання]. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 164 с.
2. Бюджетна система : підручник / [І. В. Алексєєв, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар]. Львів: Львівська політехніка, 2019. 400 с.
3. Бюджетний Кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI зі змінами та доповненнями: станом на 01.08.2024 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
4. Бюджетний менеджмент : підручник / [за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погріщук]. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 532 с.
5. Вимоги до рейтингів фінансової надійності (стійкості) страховиків та перестраховиків-нерезидентів та порядку їх підтвердження [Електронний ресурс]: Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг 11.07.2013 № 2262 : зі змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1285-13#Text>
6. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : від 8 лип. 2010 р. № 436-IV : зі змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
7. Дзюблюк О. В., Михайлюк Р. В. Фінансова стійкість банків як основа ефективного функціонування кредитної системи : монографія. Тернопіль, 2016. 250 с.
8. Кашена Н.Б. Фінансова діагностика: навч. посібник. Харків : ХДУХТ, 2018. 196 с.
9. Косова Т. Д., Семенко І. В. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Київ : Центр учбової літ-ри, 2023. 440 с.
10. Косова Т.Д. Аналіз банківської діяльності : навч. посібник. Київ : Центр учбової літ-ри, 2018. 485 с.
11. Крутова А. С., Андрущенко І. С. Адміністрування податків та обов'язкових платежів : навч. посібник. Харків : ХДУХТ, 2016. 158 с.

12. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посібник. Київ : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
13. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Тернопіль : Вид-во ТНЕУ, 2016. 304 с.
14. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навч. посібник. Кропивницький : ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.
15. Мрачковська Н. К. Страхування : навч. посібник. Київ : ЦП “Компринт”, 2015. 225 с.
16. Онищенко В. О., Завора Т. М. Ринок фінансових послуг : навч. посібник. Полтава : Полт НТУ, 2017. 409 с.
17. Отенко І. П., Азаренков Г. Ф., Іващенко Г. А. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Харків : Вид-во ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 156 с.
18. Плиса В. Й. Страхування : підручник. Київ : Каравела, 2019. 512 с.
19. Податкова система : навч. посібник / за ред. В. Л. Андрушенка. Київ : Центр учб. л-ри, 2015. 416 с.
20. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI : зі змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2684-14#Text>
21. Подольська В. О., Яріш О. В. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літ-ри, 2007. 488 с.
22. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти (ДПСА ПД - 9-7.5.1-118-38-23) / ПУЕТ / Про університет/ Публічна інформація. URL: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-provedennya-praktyky-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity.pdf>
23. Про акціонерні товариства [Електронний ресурс] : Закон України від 27.07.2022 р. № 2465-IX із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>
24. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III зі змінами та доповненнями: станом на 29.05.2020. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
25. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-

- XIV із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
26. Про валюту і валютні операції [Електронний ресурс]: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII зі змінами та доповненнями: станом на 28.04.2020 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
27. Про господарські товариства [Електронний ресурс] : Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII із змінами та доповненнями / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>
28. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.1996 № 448/96 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України URL:<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
29. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2012 № 1407 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13#Text>
30. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 29 січ. 2013 р. №43 URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0291-13#Text>
31. Про затвердження порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 23 серп. 2012 р. № 938 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12#Text>
32. Про затвердження Правил формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя [Електронний ресурс] : Розпорядження державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.12.2004 : зі змінами та доповненнями / Законодавство України: [веб-сайт Нацфінпослуг]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1541-05#Text>
33. Про Національний банк України [Електронний ресурс]: Закон України від 20. 05. 1999 р. № 679-XIV зі змінами та доповненнями: станом на 23.05.2020 р. / Законодавство України:

- [веб-сайт Верховної Ради України].
URL::<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
34. Про Положення про Державну казначейську службу України [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету міністрів України від 15 квіт. 2015р. № 215 URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF>
35. Про страхування : Закон України № 1909-IX від 29.10.2022. Відомості Верховної Ради України, 2022. Введення в дію 01.01.2024 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
36. Про фінансові послуги та фінансові компанії [Електронний ресурс]: Закон України від 14.12.2021 р. № 1953-IX зі змінами та доповненнями: станом на 20.06.2024 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
37. Птащенко Л. О. Корпоративні фінанси: навч. посібник. Київ: Центр учбової літ-ри, 2019. 272 с.
38. Розвиток фінансового та реального секторів як ключовий фактор забезпечення економічної безпеки України : монографія / [С. П. Прасолова, О. В. Гасій, А. М. Соколова та ін. ; за заг. ред. канд. екон. наук, доцента С. П. Прасолової]. Полтава. ПУЕТ, 2024. 196 с.
39. Селіверстова Л. С., Скрипник О. В. Фінансовий аналіз : навч.-метод. посібник. Київ : Центр учбової літ-ри, 2021. 274 с.
40. Сидоренко-Мельник Г. М., Семенова О. М. Фінансовий аналіз : навч.-метод. посібник за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Полтава : РВЦ ПУСКУ, 2017. 204 с.
41. Сосновська О. О. Страхування : навч. посібник. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.
42. Урядовий портал: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. URL: http://old.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=245427423&cat_id=245427156
43. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні) : підручник / [В. О. Онищенко, А. Ю. Бережна, Л. О. Птащенко, І. Б. Чичкало-Кондрацька]. Київ : Центр учб. л-ри, 2016. 600 с.
44. Фінансовий аналіз : навч. посібник / [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.]. Київ : Центр учбової літ-ри, 2023. 368 с.

45. Фондовий ринок: навч. посібник / [В. Д. Базилевич, В. М. Шелудько, В. В. Вірченко та ін. ; за ред. В. Д. Базилевича]. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ: Знання, 2017. 718 с.
46. Хомутенко В. П., Луценко І. С., Хомутенко А. В. Державний аудит публічних фінансів : навч. посібник для студентів ВНЗ. Одеса: Кримполіграфпапір, 2016. 412 с.
47. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV: у редакції станом на 23.05.2020, підстава - 590-IX./ Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text)
48. Шпак Н. О., Ярошевич Н. Б., Побурко О. Я. Фінанси, гроші та кредит : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.
49. Шубіна С. В., Мірошник О. Ю., Швиданенко В. О. Фінансовий аналіз : практикум. Київ Центр учбової літ-ри, 2021. 296 с.
50. Юрій Е. О., Ковальчук Н. О. Корпоративні фінанси: навч. посібник. Чернівці : Чернівецький національний університету ім. Ю. Федьковича, 2017. 438 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок оформлення титульного аркуша

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти / заочно-
дистанційного навчання

Форма навчання денна / заочна

Кафедра фінансів та банківської справи

Звіт з практики

здобувачем вищої освіти _____ курсу
спеціальності _____
освітньої програми _____
ступеня _____

ПІБ

База практики _____

Керівники практики

від підприємства, установи, організації

(посада, прізвище, ініціали, підпис)

від кафедри _____
(посада, вчене звання, прізвище, ініціали, підпис)

Звіт захищено « ____ » _____ 20 __ р.

Оцінка _____

Члени комісії _____

(прізвище, ініціали, підпис)

Полтава 20 ____

Додаток Б

ВІДМІТКИ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Здобувач вищої освіти _____
(*прізвище, ім'я, по батькові*)

прибув на підприємство, організацію, установу

«__» _____ 20__ року

(*підпис*)

(*посада, прізвище, ініціали відповідальної особи*)

М.П.

Вибув з підприємства, організації, установи
«__» _____ 20__ року

(*підпис*)

(*посада, прізвище, ініціали відповідальної особи*)

МП

Додаток В

**ВІДГУК І ОЦІНКА РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ НА
ПРАКТИЦІ**

(назва підприємства, установи, організації)

Керівник практики від підприємства, установи, організації

(підпис)

(прізвище, ініціали)

М.П.

«__» _____ 20__ року

Додаток Г
Лист оцінювання захисту звіту із проходження виробничої практики

(вид та назва практики)
виконаного студентом(-кою) _____ курсу спеціальності

(ПІБ) _____

Критерії оцінювання	Бали	
	керівник	комісія
<i>Виконання завдань практики (до 50 балів)</i>		
Повнота виконання програми практики (до 20 балів)		
Використання математичних і статистичних методів, методів моделювання, комп'ютерних технологій (до 5 балів)		
Використання новітніх інформаційних джерел, чинних нормативних та законодавчих документів (до 2 балів)		
Творчий підхід до аналізу проблеми, оригінальність підходів та наукова новизна результатів дослідження (до 10 балів)		
Наявність у звіті необхідних матеріалів (таблиць, графіків, схем, додатків) (до 5 балів)		
Обґрунтованість висновків і практична значимість рекомендацій (пропозицій) (до 8 балів)		
<i>Оформлення звіту (до 20 балів)</i>		
Відповідність чинним стандартам щодо оформлення звіту в цілому (титольний аркуш, зміст, структура, посилання на інформаційні джерела) (до 10 балів)		
Відповідність чинним стандартам щодо оформлення таблиць, формул, графічних ілюстрацій та інформаційних джерел (до 10 балів)		
<i>Захист (до 30 балів)</i>		
Презентація результатів (до 20 балів)	X	
Аргументованість та повнота відповідей на запитання (до 10 балів)	X	
<i>Усього балів</i>		
<i>Підсумкова оцінка за національною шкалою</i>		
<i>Підсумкова оцінка за шкалою ЄКТС</i>		
<i>Підпис членів комісії</i>		
<i>Дата захисту</i>		

Додаток Д

Програмні результати навчання

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів. ПР14. Вміти абстрактно мислити,

застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР15. Спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою у професійній діяльності.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПР24. Володіти цифровими технологіями у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР25. Виконувати професійні функції у сфері організації та функціонування публічних фінансів на регіональному рівні.

ПР26. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи мобілізації фінансових та інших ресурсів з різноманітних джерел для реалізації соціально значущих проектів.

ШАБЛОНИ
аналітичних таблиць
для виконання
ПРОГРАМИ
з організації та проходження наскрізної виробничої
практики здобувачами першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності
072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок (Фінанси, банківська справа та страхування)
освітня програма «Фінанси, банківська справа та
страхування»

Полтава

2024

ШАБЛОНИ ДЛЯ НАПИСАННЯ ЗВІТУ З НАСКРІЗНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТАМИ ПЕРШОГО КУРСУ

Базами виробничої практики для студентів першого курсу мають бути підприємства всіх форм власності, організаційно-правових форм діяльності, у тому числі підприємства та організації споживчої кооперації.

Таблиця 1 – Динаміка майна _____ за 20__ - 20__ роки
(назва підприємства)

Показник	20__ рік	20__ рік	20__ рік	Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:		Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:	
				абсолютне, тис. грн (3-2)	відносне, % (3/2*100-100)	абсолютне, тис. грн (4-3)	відносне, % (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Необоротні активи, тис. грн:							
- основні засоби							
- нематеріальні активи							
.....							
2. Оборотні активи, тис. грн:							
- запаси							
- дебіторська заборгованість							
- грошові кошти							
....							
3. Баланс, тис. грн (загальна вартість майна підприємства)							

Таблиця 2 – Структура майна _____ за 20__ - 20__ роки
(назва підприємства)

Показник	20__ рік	20__ рік	20__ рік	Відхилення показника (+;-), п.п.:	
				20__ року проти 20__ року (3-2)	20__ року проти 20__ року (4-3)
1	2	3	4	5	6
1. Необоротні активи, %:					

- основні засоби					
- нематеріальні активи					
.....					
2. Оборотні активи, %:					
- запаси					
- дебіторська заборгованість					
- грошові кошти					
....					
3. Баланс, % (загальна вартість майна підприємства)	100,00	100,00	100,00	X	X

Таблиця 3 – Динаміка капіталу _____ за 20__ - 20__ роки
(назва підприємства)

Показник	20__ рік	20__ рік	20__ рік	Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:		Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:	
				абсолютне, тис. грн (3-2)	абсолютне, тис. грн (4-3)	абсолютне, тис. грн (4-3)	відносне, % (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Власний капітал, тис. грн							
2. Довгострокові зобов'язання та забезпечення, тис. грн							
3. Поточні зобов'язання та забезпечення, тис. грн							
4. Баланс, тис. грн (сукупний капітал підприємства)							

Таблиця 4 – Структура капіталу _____ за 20__ - 20__ роки
(назва підприємства)

Показник	20__ рік	20__ рік	20__ рік	Відхилення показника (+;-), п.п.:	
				20__ року проти 20__ року	20__ року проти 20__ року

				(3-2)	(4-3)
1	2	3	4	5	6
1. Власний капітал, %					
2. Довгострокові зобов'язання та забезпечення, %					
3. Поточні зобов'язання та забезпечення, %					
4. Баланс, % (сукупний капітал підприємства)	100,00	100,00	100,00	X	X

Таблиця 5 – Динаміка власного капіталу _____ за 20__-20__ роки
(назва підприємства)

Показник	20__ рік	20__ рік	20__ рік	Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:		Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:	
				абсолютне, тис. грн. (3-2)	відносне, % (3/2*100-100)	абсолютне, тис. грн. (4-3)	відносне, % (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Зареєстрований (пайовий) капітал, тис. грн							
2. Додатковий капітал, тис. грн							
3. Резервний капітал, тис. грн							
4. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) , тис. грн							
5. Неоплачений капітал, тис. грн							
6.							
7. Разом власний капітал, тис. грн							

Таблиця 6 – Динаміка показників доходів, витрат та фінансових результатів _____ за 20__ - 20__ роки
(назва підприємства)

Показник	20__ рік	20__ рік	20__ рік	Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:		Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:	
				абсолютне, тис. грн. (3-2)	відносне, % (3/2*100-100)	абсолютне, тис. грн. (4-3)	відносне, % (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Чистий доход (виручка) від реалізації							

продукції(товарів, робіт, послуг) , тис. грн							
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) , тис. грн							
3. Інші операційні доходи, тис. грн							
4. Адміністративні витрати, тис. грн							
5. Витрати на збут, тис. грн							
6. Інші операційні витрати, тис. грн							
7. Доход від участі в капіталі, тис. грн							
8. Інші фінансові доходи, тис. грн							
9. Інші доходи, тис. грн							
10. Фінансові витрати, тис. грн							
11. Втрати від участі в капіталі, тис. грн							
12. Інші витрати, тис. грн							
13. Податок на прибуток від звичайної діяльності, тис. грн							
14. Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), тис. грн							

ШАБЛОНИ ДЛЯ НАПИСАННЯ ЗВІТУ З НАСКРІЗНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТАМИ ДРУГОГО КУРСУ

Базами виробничої практики для студентів другого курсу є відділи фінансових управлінь органів місцевого самоврядування, територіальні органи Державної казначейської служби України, територіальні управління Пенсійного фонду України.

Виробнича практика у відділах фінансових управлінь органів місцевого самоврядування

Таблиця 1 – Динаміка місцевих бюджетів _____ за 20__ - 20__ роки

Типи місцевих бюджетів	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Обласні бюджети, бюджет АРК, млн. грн					
2. Бюджети міст республіканського та обласного значення, млн. грн					
3. Районні бюджети, млн. грн					
4. Бюджети територіальних громад, млн. грн					
5. Бюджети районів у містах обласного значення, млн. грн					
6. Бюджети міст районного значення, млн. грн					
7. Бюджети селищ міського типу, млн. грн					
8. Бюджети сілрад (сіл) , млн. грн					
9. РАЗОМ, млн. грн					

Таблиця 2 – Баланс місцевого бюджету _____ за 20__ - 20__ роки

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД, млн. грн					
2. Доходи, млн. грн					
3. Видатки ,млн. грн					
4. Кредитування, млн. грн					
5. Дефіцит (-) / профіцит (+), млн. грн					
6. СПЕЦІАЛЬНИЙ ФОНД, млн. грн					
7. Доходи, млн. грн					
8. Видатки, млн. грн					
9. Кредитування, млн. грн					

10. Дефіцит (-) / профіцит (+), млн. грн					
11. РАЗОМ, млн. грн					
12. Доходи, млн. грн					
13. Видатки, млн. грн					
14. Кредитування, млн. грн					
15. Дефіцит (-) / профіцит (+), млн. грн					

Таблиця 3 – Динаміка стану виконання місцевого бюджету _____
за 20_ - 20_ роки

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	20_	20_	20_	20_ року проти 20_ року (3/2*100-100)	20_ року проти 20_ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Доходи , млн. грн					
2. Планові показники, млн. грн					
3. Фактичні надходження, млн. грн					
4. Виконання річного плану, %				X	X
5. Відхилення від річного плану (+,-), млн. грн	X			X	X
6. Видатки, млн. грн					
7. Планові показники, млн. грн					
8. Фактичні надходження, млн. грн					
9. Виконання плану, %					
10. Відхилення (+,-), млн. грн				X	X

Таблиця 4 – Динаміка структури доходів місцевого бюджету _____
за 20_ - 20_ роки

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202_	202_	202_	20_ року проти 20_ року (3/2*100-100)	20_ року проти 20_ року (4/3*100-100)

1	2	3	4	5	6
1. Податкові надходження, млн. грн					
2. Неподаткові надходження, млн. грн					
3. Доходи від операцій з капіталом, млн. грн					
4. Від органів державного управління, млн. грн					
5. ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, млн. грн					
6. Цільові фонди, млн. грн					
7. Разом доходів, млн. грн					

* деталізація: в цілому та по підкодах

Таблиця 5 – Динаміка структури видатків місцевого бюджету
_____ за 20__ - 20__ роки

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Загальнодержавні функції, млн. грн					
2. Оборона, млн. грн					
3. Громадський порядок, безпека та судова влада, млн. грн					
4. Економічна діяльність, млн. грн					
5. Охорона навколишнього природного середовища, млн. грн					
6. Житлово-комунальне господарство, млн. грн					
7. Охорона здоров'я, млн. грн					
8. Духовний та фізичний розвиток, млн. грн					
9. Освіта, млн. грн					
10. Соціальний захист та соціальне забезпечення, млн. грн					
11. Міжбюджетні трансферти, млн. грн					
12. Разом видатків, млн. грн					

Виробнича практика в територіальних управліннях Пенсійного фонду України (ТУ ПФУ)

Таблиця 1 – Динаміка стану виконання Пенсійного фонду України за 20__-20__ роки

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. ДОХОДИ:					
- уточнений річний план, млн. грн					
- виконано за рік, млн грн					
- виконання річного плану, %				X	X
- відхилення (+, -), млн грн				X	X
2. ВИДАТКИ:					
- уточнений річний план, млн грн					
- виконано за рік, млн грн					
- виконання річного плану, %				X	X
- відхилення (+, -) млн грн				X	X

Таблиця 2 – Динаміка структури доходів Пенсійного фонду України за 20__ - 20__ роки, млн. грн

Показник	код	Роки:			Відхилення показника (+;-):			
		202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року		20__ року проти 20__ року	
					абсолютне, млн. грн (4-3)	відносне, % (4/3*100-100)	абсолютне, млн. грн (5-4)	відносне, % (5/4*100-100)
1	2	3	4	5	6	7		
Залишок коштів на початок року, в т. ч. на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	0010 0011							
ДОХОДИ:								
власні доходи за ЗДПС та кошти на виплату пенсій іноземним пенсіонерам, що проживають на території України	0030							
у т.ч.:								
за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням,	0040							
в т. ч.:								
сума єдиного внеску на ЗДПС, розподілена на ЗДПС	0050							
кошти від підприємств на оплату та доставку пенсій,.....	0130							
кошти від підприємств на покриття витрат на доставку пенсій,	0135							
кошти сплачені банками за тимчасове користування коштами ПФУ та інші власні доходи	0136							
надходження за рахунок коштів ДБУ ЄВ...	0145							
кошти на виплату пенсій іноземним пенсіонерам, що проживають на території України	0146							
доходи за ЗДСО в зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.... в т.ч.:	0147							

сума ЄВ, розподілена на ЗДСС....	0148							
інші надходження.....	0149							
усього доходів (з урахуванням залишку)	0150							
кошти ДБУ на виплату пенсій.....з яких	0160							
пенсійне забезпечення військовослужбовців....	0161							
кошти ДБУ на соціальний захист осіб, які мають особливі заслуги....	0171							
кошти ДБУ на виплату допомоги по тимчасовій непрацездатності.....	0174							
кошти ДБУ на здійснення страхових виплат медичним працівникам....	0175							
кошти ДБУ на виплату житлових субсидій та пільг....	0176							
Кошти фонду ЗДСС на випадок безробіття на виплату достроково призначених пенсій	0177							
УСЬОГО ДОХОДІВ	0260							
Повернення ПФУ коштів, отриманих у попередніх бюджетних періодах	0261							
Позика для покриття касових розривів, пов'язаних з виплатою пенсій	0265							

Таблиця 3 – Динаміка структури видатків Пенсійного фонду України за 20__ - 20__ роки, млн. грн

Показник	код	Роки:			Відхилення показника (+;-):			
		202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року		20__ року проти 20__ року	
					абсолютне, млн. грн (4-3)	відносне, % (4/3*100-100)	абсолютне, млн. грн (5-4)	відносне, % (5/4*100-100)
1	2	3	4	5	6	7		
ВИДАТКИ:								
на пенсійне забезпечення	0279							
за рахунок власних доходів усього:	0280							
у тому числі на:								
пенсійне забезпечення осіб....	0300							
виплату пенсій, призначених..	0310							
виплату щомісячної цільової грошової допомоги на прожиття..	0330							
пенсійне забезпечення військовослужбовців	0340							
пенсійне забезпечення осіб, які проживають за кордоном	0350							
розрахунково-касове обслуговування...	0360							
оплату послуг з виплати та доставки пенсій....	0371							
за рахунок коштів ДБУ на фінансове забезпечення виплат пенсій...	0440							
погашення заборгованості з пенсійних виплат	0441							
оплата послуг з виплати за доставку пенсій.....	0442							
виплата пенсій (щомісячного довічного утримання)...	0450							
видатки на ЗДСС, у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю...	0470							

страхові виплати у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю...	0471							
страхові виплати внаслідок нещасного випадку на виробництві....	0472							
оплата послуг зі страхових з виплати та доставки страхових послуг	0473							
страхові виплати на надання соціальних послуг....	0474							
відшкодування витрат на надання соціальних послуг..	0475							
компенсацію витрат на проїзд до місця лікування..	0476							
виконання обов'язків страховика	0477							
фінансування адміністративних витрат..	0480							
за рахунок коштів ДБ на соціальні та інші виплати..	0490							
на соціальний захист осіб, які мають особливі заслуги.....	0495							
допомоги по тимчасовій непрацездатності і по вагітності та пологам, громадянам що постраждали внаслідок ЧАЕС	0497							
страхових виплат у разі захворювання...	0498							
житлових субсидій та пільг на оплату ЖКГ послуг...	0500							
оплата послуг, пов'язаних з виплатою та доставкою житлових субсидій...	0510							
за рахунок коштів ЗДСС на випадок безробіття..	0520							
УСЬОГО ВИДАТКІВ	0610							
Залишок коштів на кінець року, з якого:	0620							
на ЗДСС	0630							

Таблиця 4 – Динаміка кількості платників єдиного внеску до Пенсійного фонду України за 20__-20__ роки, тис. осіб

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
РАЗОМ:					
- юридичні особи					
- фізичні особи-підприємці					
- особи, які провадять незалежну пенсійну діяльність					
- члени фермерських господарств					

Таблиця 5 – Динаміка чисельності застрахованих осіб за категоріями платників єдиного внеску до Пенсійного фонду України за 20__-20__ роки, тис. осіб

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
РАЗОМ:					
- наймані працівники					
- інші категорії застрахованих осіб					
- фізичні особи-підприємці					
Добровільна участь					

Таблиця 6 – Динаміка чисельності одержувачів виплат за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням за 20__-20__ роки, тис. осіб

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
РАЗОМ					
- за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням у зв’язку тимчасовою втратою працездатності					
- за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві					

Таблиця 7 - Динаміка чисельності отримувачів житлових субсидій та пільг за 20__-20__ роки, тис осіб

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
Загальна чисельність отримувачів					
Співвідношення чисельності отримувачів житлових субсидій та пільг через:					
АТ «Укрпошта»				X	X
Уповноважені банки				X	X

Виробнича практика в територіальних органах Державної казначейської служби України

Таблиця 1 – Динаміка виконання Державного бюджету України за 20__ - 20__ роки (з урахуванням міжбюджетних трансфертів)*

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Доходи:					
- уточнений річний план, млн. грн					
- виконано за рік, млн. грн					
- виконання річного плану, %				X	X
- відхилення (+,-) млн. грн				X	X
2. Видатки:					
- уточнений річний план, млн. грн					
- виконано за рік, млн. грн					
- виконання річного плану, %				X	X
- відхилення (+,-) млн. грн				X	X
3. Дефіцит (-) / профіцит (+), млн. грн					

*аналогічну таблицю потрібно зробити без урахування міжбюджетних трансфертів

Таблиця 2 – Динаміка стану виконання Державного бюджету України за 20__ -20__ роки (з урахуванням трансфертів)*

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
ДОХОДИ:					
загального фонду:					

уточнений річний план, млн. грн					
виконано за рік					
виконання річного плану, %				X	X
відхилення (+, -), млн. грн				X	X
спеціального фонду:					
уточнений річний план, млн. грн					
виконано за рік					
виконання річного плану, %				X	X
відхилення (+, -) млн. грн				X	X
ВИДАТКИ					
загального фонду:					
уточнений річний план, млн. грн					
виконано за рік					
виконання річного плану, %				X	X
відхилення (+, -) млн. грн				X	X
спеціального фонду:					
уточнений річний план, млн. грн					
виконано за рік					
виконання річного плану, %				X	X
відхилення (+, -) млн. грн				X	X

* аналогічну таблицю потрібно зробити без урахування міжбюджетних трансфертів

Таблиця 3 – Баланс Державного бюджету України за 20__-20__ роки, млн. грн

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД					
Доходи					
Видатки					
Кредитування					
Дефіцит (-) / профіцит (+)					
СПЕЦІАЛЬНИЙ ФОНД					
Доходи					
Видатки					
Кредитування					
Дефіцит (-) / профіцит (+)					
РАЗОМ					
Доходи					
Видатки					
Кредитування					
Дефіцит (-) / профіцит (+)					

Таблиця 4 – Динаміка структури доходів Державного бюджету України за 20_₁-20_₂ роки*

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202_ ₁	202_ ₂	202_ ₃	20_ ₁ року проти 20_ ₂ року (3/2*100-100)	20_ ₂ року проти 20_ ₃ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Податкові надходження, млн. грн					
2. Неподаткові надходження, млн. грн					
3. Доходи від операцій з капіталом, млн. грн					
4. Від органів державного управління, млн. грн					
5. ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, млн. грн					
6. Цільові фонди, млн. грн					
7. Разом доходів, млн. грн					

*в цілому та деталізація по підкодах

Таблиця 5 – Динаміка структури видатків Державного бюджету України за 20_₁ - 20_₂ роки, млн. грн

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202_ ₁	202_ ₂	202_ ₃	20_ ₁ року проти 20_ ₂ року (3/2*100-100)	20_ ₂ року проти 20_ ₃ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Загальнодержавні функції					
2. Оборона					
3. Громадський порядок, безпека та судова влада					
4. Економічна діяльність					
5. Охорона навколишнього природного середовища					
6. Житлово-комунальне господарство					

7. Охорона здоров'я					
8. Духовний та фізичний розвиток					
9. Освіта					
10. Соціальний захист та соціальне забезпечення					
11. Міжбюджетні трансферти					
12. Разом видатків					

Таблиця 6 – Динаміка структури кредитування Державного бюджету України (класифікація кредитування) за 20__-20__ роки, млн. грн

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Разом					
2. Внутрішнє					
3. Зовнішнє					
4. Частка зовнішнього, %					
5. Частка внутрішнього, %					

Таблиця 7 – Динаміка структури кредитування Державного бюджету України (економічна класифікація) за 20__ - 20__ роки, млн. грн

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Загальнодержавні функції					
2. Оборона					
3. Громадський порядок, безпека та судова влада					
4. Економічна діяльність					
5. Охорона навколишнього природного середовища					
6. Житлово-комунальне господарство					

7. Охорона здоров'я					
8. Духовний та фізичний розвиток					
9. Освіта					
10. Соціальний захист та соціальне забезпечення					

Таблиця 8 – Динаміка структури фінансування Державного бюджету України (за типом боргового зобов'язання) за 20__-20__ роки, млн. грн

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Разом					
2. Фінансування за борговими операціями					
3. Надходження від приватизації державного майна					
4. Фінансування за активними операціями					

Таблиця 9 – Динаміка структури фінансування Державного бюджету України (за типом кредитора) за 20__-20__ роки, млн. грн

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Разом					
2. Внутрішнє					
3. Зовнішнє					
4. Частка зовнішнього, %				X	X
5. Частка внутрішнього, %				X	X

ШАБЛОНИ ДЛЯ НАПИСАННЯ ЗВІТУ З НАСКРІЗНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТАМИ ТРЕТЬОГО КУРСУ

Базами виробничої практики для студентів третього курсу є страхові компанії та їх відокремлені структурні підрозділи.

Таблиця 1 – Показники діяльності _____ за 20__ - 20__ роки
(назва СК)

Показник	20__ рік	20__ рік	20__ рік	Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:		Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:	
				абсолютне, (3-2)	відносне, % (3/2*100-100)	абсолютне, (4-3)	відносне, % (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6	7	8
Кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду:							
1. Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, одиниць, у тому числі:							
- зі страхувальниками фізичними особами							
2. Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті							
Страхова діяльність:							
1. Валові страхові премії, тис. грн							
2. Валові страхові виплати, тис. грн							
3. Рівень валових витрат, %					X		X
4. Чисті страхові премії, тис. грн							
5. Чисті страхові виплати, тис. грн							
6. Рівень чистих					X		X

виплат, %							
Перестраховування:							
1. Сплачено на перестраховування, тис. грн, у т.ч.:							
- перестраховикам-резидентам							
- перестраховикам-нерезидентам							
2. Виплати, компенсовані перестраховиками тис. грн, у т.ч.:							
- перестраховикам-резидентам							
- перестраховикам-нерезидентам							
3. Отримані страхові премії від перестраховувальників-нерезидентів, тис. грн							
4. Виплати, компенсовані перестраховувальникам-нерезидентам, тис. грн							
Страхові резерви:							
1. Обсяг сформованих страхових резервів, тис. грн:							
- резерви зі страхування життя							
- технічні резерви							

Таблиця 2 – Основні фінансові показники діяльності _____
за 20__ - 20__ роки
(назва СК)

Показник	20__ рік	20__ рік	20__ рік	Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:		Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:	
				абсолютне, тис. грн. (3-2)	відносне, % (3/2*100- 100)	абсолютне, тис. грн. (4-3)	відносне, % (4/3*100- 100)
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Загальний обсяг активів, тис. грн							

2. Статутний капітал, тис. грн							
3. Чистий прибуток, тис. грн							
4. Чистий дохід від реалізації, тис. грн							
5. Страхові платежі, тис. грн, в т.ч.:							
- від філій							
- від страхувальників –							
- фізичних осіб							
- від перестраховальників							
6. Страхові відшкодування, тис. грн							

Таблиця 3 – Динаміка кількості робітників _____
(назва СК)

за 20__ - 20__ роки

Показник	20__ рік	20__ рік	20__ рік	Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:		Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:	
				абсолютне, (3-2)	відносне, % (3/2*100- 100)	абсолютне, (4-3)	відносне, % (4/3*100- 100)
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Середня кількість працівників, осіб							
2. Кількість штатних працівників, осіб							
3. Витрати на оплату праці, тис. грн.							
4. Витрати на одну особу середньої чисельності, грн							
5. Витрати на одного штатного працівника, грн							

Таблиця 4 – Динаміка чистих страхових премій послугами страхування
за 20__ - 20__ роки
(назва СК)

Показник	20__ рік	20__ рік	20__ рік	Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:		Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:	
				абсолютне, тис. грн. (3-2)	відносне, % (3/2*100- 100)	абсолютне, тис. грн. (4-3)	відносне, % (4/3*100- 100)
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка»), тис. грн							
2. Страхування майна, тис. грн							
3. Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я), тис. грн							
4. Страхування життя, тис. грн							
5. Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ, тис. грн							
6. Страхування фінансових ризиків, тис. грн							
7. Страхування вантажів та багажу, тис. грн							
8. Страхування відповідальності перед третіми особами, тис. грн							
9. Авіаційне страхування, тис. грн							
10. Страхування від нещасних випадків, тис. грн							
11. Страхування медичних витрат, тис. грн							
12. Страхування кредитів, тис. грн							
13. Страхування від нещасних випадків на							

транспорті, тис. грн							
14. Інші види страхування, тис. грн							
15. ВСЬОГО, тис. грн							

Таблиця 5 – Динаміка чистих страхових виплат (відшкодувань) за послугами страхування _____ за 20__ - 20__ роки
(назва СК)

Показник	20__ рік	20__ рік	20__ рік	Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:		Відхилення показника (+;-) 20__ року проти 20__ року:	
				абсолютне, тис. грн. (3-2)	відносне, % (3/2*100- 100)	абсолютне, тис. грн. (4-3)	відносне, % (4/3*100- 100)
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка»), тис. грн							
2. Страхування майна, тис. грн							
3. Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я), тис. грн							
4. Страхування життя, тис. грн							
5. Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ, тис. грн							
6. Страхування фінансових ризиків, тис. грн							
7. Страхування вантажів та багажу, тис. грн							
8. Страхування відповідальності перед третіми особами, тис. грн							
9. Авіаційне страхування, тис. грн							
10. Страхування від нещасних випадків, тис. грн							
11. Страхування							

медичних витрат, тис. грн							
12.Страховання кредитів, тис. грн							
13.Страховання від нещасних випадків на транспорті, тис. грн							
14.Інші види страхування, тис. грн							
15.ВСЬОГО, тис. грн							

ШАБЛОНИ ДЛЯ НАПИСАННЯ ЗВІТУ З НАСКРІЗНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТАМИ ЧЕТВЕРТОГО КУРСУ

Базами виробничої практики для студентів четвертого курсу є фінансово стійкі, з достатньо високим рівнем організації фінансової роботи суб'єкти підприємництва усіх форм власності, сфер і організаційно-правових форм діяльності, а також банківські, страхові та інші фінансово-кредитні установи, територіальні органи Державної фіскальної служби України тощо.

Організація корпоративних фінансів та здійснення фінансової аналітики бізнесу

Таблиця 1 – Аналітичний баланс _____ за 20__ - 20__ роки
(назва підприємства)

Показник	20__ рік		20__ рік		20__ рік		Відхилення (+;-) показника 20__ р. порівняно з 20__ р.:		Відхилення (+;-) показника 20__ р. порівняно з 20__ р.:		Темп росту, %:	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	абсолютне, тис. грн. (4-2)	у питомій вазі, п.п. (5-3)	абсолютне, тис. грн. (6-4)	у питомій вазі, п.п. (7-5)	20__ р. порівняно з 20__ р. (4/2*100)	20__ р. порівняно з 20__ р. (6/4*100)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
АКТИВ												
1.Необоротні активи												
1.1.Нематеріальні активи												
1.2.Незавершене будівництво												
1.3. Основні засоби												
1.4.Довгострокові фінансові інвестиції												
2. Оборотні активи												
2.1. Запаси												
2.2 Дебіторська заборгованість												
2.3 Грошові кошти та їх еквіваленти												
2.4.Інші оборотні активи												
3. Загальна вартість майна		100		100		100		x		x		

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ПАСИВ												
1. Власний капітал												
1.1. Зареєстрований (пайовий) капітал												
1.2. Капітал у дооцінках												
1.3. Додатковий капітал												
1.4. Резервний капітал												
1.5. Нерозподілений прибуток												
2. Позиковий капітал												
2.1. Довгостроковий позиковий капітал												
2.2. Короткостроковий позиковий капітал												
2.2.1. Короткострокові кредити банків												
2.2.2. Кредиторська заборгованість за товари												
2.2.3. Поточні зобов'язання за розрахунками												
- за одержаними авансами												
- з бюджетом												
- зі страхування												
- з оплати праці												
- учасниками												
2.2.4. Інші поточні зобов'язання												
3. Загальна вартість капіталу		100		100		100		X		X		

Таблиця 2 – Динаміка коефіцієнтів платоспроможності (ліквідності)
 _____ за 20__-20__ роки
 (назва підприємства)

Показник	Роки :			Відхилення (+;-) показника:	
	20__	20__	20__	20__ р. від 20__ р. (3-2)	20__ р. від 20__ р. (4-3)
1	2	3	4	5	6
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Cash Ratio)					
2. Коефіцієнт уточненої (проміжної) ліквідності (Quick Ratio)					
3. Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття) (Current Ratio, Cover Ratio, Working capital ratio)					
4. Частка грошових коштів в активах (Cash to Assets Ratio), %					
5. Коефіцієнт ліквідності матеріальних оборотних активів (запасів)					
6. Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власним оборотним капіталом					
7. Коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості					
8. Коефіцієнт співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованості					
9. Коефіцієнт імобілізації дебіторської заборгованості					
10. Коефіцієнт мобільності					

Таблиця 3 – Показники ліквідності балансу _____ за 20__ - 20__ роки, тис. грн

(назва підприємства)

Показник	Роки :			Показник	Роки :			Платіжний надлишок (+) або платіжна нестача (-):		
	20__	20__	20__		20__	20__	20__	20__ (2-6) п. 4 (6-2)	20__ (3-7) п. 4 (7-3)	20__ (4-8) п. 4 (8-4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Високо-ліквідні активи, (А1)				1. Термінові зобов'язання, (П1)						
2. Активи, що швидко реалізуються (А2)				2. Коротко-строкові пасиви, (П2)						
3. Активи, що повільно реалізуються, (А3)				3. Довгострокові пасиви, (П3)						
4. Активи, що важко реалізуються, (А4)				4. Сталі пасиви, (П4)						
5. Баланс				5. Баланс				X	X	X

Таблиця 4 – Динаміка чистих грошових потоків _____ за 20__ - 20__
(назва підприємства)

роки

Показник	Роки:			Відхилення (+,-) показника:	
	20__	20__	20__	20__ р. від 20__ р. (3-2)	20__ р. від 20__ р. (4-3)
1	2	3	4	5	6
1. Залишки грошових коштів на початок року, тис. грн					
2. Чистий рух коштів за звітний період, тис. грн					
в тому числі:					
- чистий рух коштів від операційної діяльності, тис. грн					
- чистий рух коштів від інвестиційної діяльності, тис. грн					
- чистий рух коштів від фінансової діяльності, тис. грн					
3. Залишки грошових коштів на кінець року, тис. грн					
4. Незалежний грошовий потік, тис. грн					

Таблиця 5 – Показники ліквідності, достатності та ефективності грошових потоків _____ за 20__ - 20__ роки
(назва підприємства)

Показник	Роки:			Відхилення (+,-) показника:	
	20__	20__	20__	20__ р. від 20__ р. (3-2)	20__ р. від 20__ р. (4-3)
1	2	3	4	5	6
1. Залишки грошових коштів на початок року, тис. грн					
2. Чистий грошовий потік, тис. грн					
3. Надходження грошових коштів, тис. грн					
4. Витрачання грошових коштів, тис. грн					

5. Залишки грошових коштів на кінець року, тис. грн					
6. Дивіденди, сплачені акціонерам на вкладений капітал, тис. грн.					
7. Погашення позик, тис. грн					
8. Приріст запасів товарно-матеріальних цінностей за рік, тис. грн					
9. Приріст реальних інвестицій за рік, тис. грн					
10. Приріст довгострокових фінансових інвестицій за рік, тис. грн					
11. Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку					
12. Коефіцієнт ліквідності грошового потоку					
13. Коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку					
14. Коефіцієнт ефективності грошового потоку					

Таблиця 6 – Динаміка абсолютних показників фінансової стійкості
 _____ за 20__ - 20__ роки, тис. грн
 (назва підприємства)

Показник	Роки:			Відхилення (+,-) показника:	
	20__	20__	20__	20__ р. від 20__ р. (3-2)	20__ р. від 20__ р. (4-3)
1	2	3	4	5	6
1. Наявність власних джерел фінансування запасів, Н1					
2. Наявність власних та довгострокових джерел для фінансування запасів, Н2					
3. Загальна величина власних довгострокових та короткострокових джерел для фінансування запасів, Н3					
4. Загальна вартість запасів, З					
5. Забезпеченість запасів					

власним оборотним капіталом E1					
6. Забезпеченість запасів власними та довгостроковими джерелами фінансування, E2					
7. Забезпеченість запасів власними, довгостроковими та короткостроковими джерелами фінансування E3					
8. Тип фінансової стійкості				X	X

Таблиця 7 – Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості _____
(назва підприємства)
за 20__ - 20__ роки

Показник	Роки :			Відхилення (+;-) показника:	
	20__	20__	20__	20__ р. від 20__ р. (3-2)	20__ р. від 20__ р. (4-3)
1	2	3	4	5	6
1. Коефіцієнт автономії					
2. Коефіцієнт фінансової залежності (фінансової напруги)					
3. Коефіцієнт фінансового ризику (співвідношення позикового та власного капіталу)					
4. Коефіцієнт маневрування (маневреності)					
5. Коефіцієнт покриття інвестицій					
6. Коефіцієнт інвестування					
7. Коефіцієнт поточної фінансової стійкості					
8. Коефіцієнт іммобілізації					
9. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом					
10. Коефіцієнт концентрації довгострокового позикового капіталу					
11. Коефіцієнт концентрації короткострокового позикового капіталу					

Таблиця 8 – Динаміка показників ефективності використання активів та капіталу _____ за 20__ - 20__ роки
(назва підприємства)

Показник	Роки :			Відхилення (+;-) показника:	
				20__ р. від 20__ р. (3-2)	20__ р. від 20__ р. (4-3)
	20__	20__	20__		
1	2	3	4	5	6
1.Ресурсовіддача, грн					
2.Коефіцієнт завантаження					
3.Рентабельність активів, %					
4.Коефіцієнт валової дохідності активів					
5.Коефіцієнт операційної прибутковості використання активів					
6. Капіталовіддача, грн					
7. Капіталомісткість, грн					
8. Рентабельність використання капіталу, %:					
8.1. рентабельність власного капіталу, %					
8.2. рентабельність позикового капіталу, %					
8.3. рентабельність перманентного капіталу, %					
9. Коефіцієнт оборотності капіталу, раз					
10. Оборотність капіталу, в днях					
11. Економічний ефект від прискорення або уповільнення оборотності капіталу, тис. грн	X			X	

Таблиця 9 – Динаміка фінансових результатів _____ за 20__ - 20__ роки

(назва підприємства)

Показник	Роки:			Відхилення (+;-) показника, тис. грн		Темп приросту, %:	
	20__	20__	20__	20__ р. від 20__ р. (3-2)	20__ р. від 20__ р. (4-3)	20__ р. до 20__ р. (3/2*100 -100)	20__ р. до 20__ р. (4/3*100 -100)
1	2	3	4	5	6	7	8

1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн							
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) , тис. грн							
3.Валовий прибуток (збиток), тис. грн							
4.Інші операційні доходи, тис. грн							
5.Адміністративні витрати, тис. грн							
6.Витрати на збут, тис. грн							
7.Інші операційні витрати, тис. грн							
8.Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток (збиток) , тис. грн							
9.Інші фінансові доходи, тис. грн							
10. Інші доходи, тис. грн							
11.Фінансові витрати, тис. грн							
12. Інші витрати, тис. грн							
11.Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: прибуток (збиток), тис. грн							
13. Витрати (дохід) з податку на прибуток, тис. грн							
14.Фінансові результати від звичайної діяльності: прибуток (збиток), тис. грн							
15.Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), тис. грн							

Таблиця 10 – Динаміка показників ділової активності _____
(назва підприємства)

за 20__ - 20__ роки

Показник	Роки:			Відхилення (+,-) показника:	
	20__	20__	20__	20__ р. від 20__ р. (3-2)	20__ р. від 20__ р. (4-3)
1	2	3	4	5	6
1. Оборотність за рік, рази:					
- сукупних активів					
- поточних активів					
- дебіторської заборгованості					
- кредиторської заборгованості					
- матеріальних запасів					
2. Період обороту активів, днів					
3. Період обороту дебіторської заборгованості за рік, дні					
4. Період зберігання матеріальних запасів за рік, дні					
5. Період обороту кредиторської заборгованості за рік, дні					
6. Тривалість операційного циклу за рік, дні					
7. Тривалість фінансового циклу за рік, дні					
8. Рентабельність (збитковість) продукції (за валовим прибутком), %					
9. Рентабельність (збитковість) активів (за чистим прибутком), %					
10. Рентабельність (збитковість) основної діяльності (за чистим прибутком), %					
10. Рентабельність (збитковість) витрат (за чистим прибутком), %					
11. Рентабельність (збитковість) власного капіталу (за чистим прибутком), %					

Особливості діяльності банків (інших небанківських фінансово-кредитних установ) та їх фінансового аналізу

Таблиця 1 – Показники динаміки та структури пасивів _____ за 20__ - 20__ роки

(назва банку)

Показник	20__рік		20__рік		20__рік		Відхилення (+;-) показника 20__ р. порівняно з 20__ р.			Відхилення (+;-) показника 20__ р. порівняно з 20__ р.		
	млн. грн	% до підсумку	млн. грн	% до підсумку	млн. грн	% до підсумку	абсо- лютне, млн. грн (4-2)	віднос- не, % (4/2*100- 100)	у структурі, п.п. (5-3)	абсо- лютне, млн. грн (6-4)	віднос- не, % (8/4*100- 100)	у струк- турі, п.п. (7-5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
...												
...												
...												
...												
Усього		100,0		100,0		100,0						

Таблиця 2 – Показники динаміки та структури активів _____ за 20__ - 20__ роки

(назва банку)

Показник	20__рік		20__рік		20__рік		Відхилення (+;-) показника 20__ р. порівняно з 20__ р.:			Відхилення (+;-) показника 20__ р. порівняно з 20__ р.:		
	млн. грн	% до підсумку	млн. грн	% до підсумку	млн. грн	% до підсумку	абсолютне, млн. грн (4-2)	відносне, % (4/2*100-100)	у структурі, п.п. (5-3)	абсолютне, млн. грн (6-4)	відносне, % (6/4*100-100)	у структурі, п.п. (7-5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
...												
...												
...												
...												
Усього		100,0		100,0		100,0						

Таблиця 3 – Показники достатності власного капіталу _____
(назва банку)

за 20__ - 20__ роки

Показник	20__рік	20__рік	20__рік	Відхилення:	
				20__ р. від 20__ р. (3-2)	20__ р. від 20__ р. (4-3)
1	2	3	4	5	6
1. Власний капітал (ВК), млн. грн					
2. Залучені кошти (ЗК), млн. грн					
3. Пасиви банку, млн. грн					
4. Робочі активи, млн. грн					
5. Регулятивний капітал (РВК), млн. грн					
6. Статутний капітал (СК), млн. грн					
7. Основні засоби(ОЗ), млн. грн					
8. Чистий прибуток (ЧП), млн. грн					
9. $K_1(ВК / ЗК \times 100\%)$					
10. $K_2(Вк/пасиви банку)$					
11. $K_4(ВК/робочі активи)$					
12. $K_6(РВК / A_3 \times 100\%)$					
13. $K_8(СК / ВК)$					
14. $K_9(РВК / ВК)$					
15. $K_{10}(ОЗ / ВК)$					
16. $K_{11}(ЧП / ВК \times 100\%)$					
17. $K_{12}(ЧП / СК \times 100\%)$					
18. $M(A / ВК)$					

Таблиця 4 – Показники якості кредитного портфеля _____
(назва банку)
за 20__ - 20__ роки з погляду кредитного ризику

Показник	20__рік	20__рік	20__рік	Темп росту, %:	
				20__ р. порівняно з 20__ р. (3/2*100)	20__ р. порівняно з 20__ р. (4/3*100)
1	2	3	4	5	6
1. Загальна сума позик, млн. грн					
2. Зважені класифіковані позики, млн. грн					
3. Коефіцієнт питомої ваги зважених класифікованих позик					
4. Капітал банку, млн. грн					
5. Коефіцієнт покриття зважених класифікованих позик					
6. Позики з простроченою виплатою процентів та основної суми, млн. грн.					
7. Коефіцієнт проблемних позик					
8. Збитки за позиками, млн. грн					
9. Коефіцієнт збитковості позик					

Таблиця 5 – Показники фінансової стійкості _____ за 20__ -
20__ роки
(назва банку)

Назва показника та алгоритм його розрахунку	УМОВНІ позначення	20__рік	20__рік	20__рік	Темп росту, %:		Оптимальне значення
					20__ р. порівняно з 20__ р. (4/3*100)	20__ р. порівняно з 20__ р. (5/4*100)	
1	2	3	4	5	6	7	8
Вихідні дані, млн. грн.							
1. Власний капітал	К						x
2. Засновницький (акціонерний) капітал ¹	К _{акц}						x
3. Залучені кошти ²	З _к						x
4. Активи загальні	А _з						x

¹ Засновницький (акціонерний) капітал = Статутний капітал

² Залучені кошти = Усього зобов'язань

5. Активи дохідні ³	A _д						X
6. Активи недохідні	A _н						X
7. Активи капіталізовані ⁴	A _к						X
Коефіцієнти фінансової стійкості							
8. Коефіцієнт надійності (ряд. 1 : ряд. 3)	K _н						Не менше 5%
9. Коефіцієнт «фінансового важеля» (ряд. 3 : ряд. 1)	K _{фв}						У межах 1:20
10. Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів (ряд. 1 : ряд. 4)	K _{ук}						Не менше 10%
11. Коефіцієнт захищеності власного капіталу (ряд. 7 : ряд. 1)	K _{зк}						X
12. Коефіцієнт захищеності дохідних активів власним капіталом (ряд. 1- ряд. 6): ряд. 5	K _{за}						X
13. Коефіцієнт мультиплікатора капіталу (ряд. 4 : ряд. 2)	K _{мк}						12,0— 15,0

³ До дохідних активів відносять частину коштів в інших банках (див. примітки до фін звітності), надані кредити, інвестиції у цінні папери.

⁴ Активи капіталізовані = Основні засоби і нематеріальні активи

Таблиця 6 – Показники ділової активності _____ за 20__ - 20__ роки

(назва банку)

Показник	Умовні позначення	20__рік	20__рік	20__рік	Темп росту, %:	
					20__ р. порівняно з 20__ р. (4/3*100)	20__ р. порівняно з 20__ р. (5/4*100)
1	2	3	4	5	6	7
I. У частині пасивів						
а) Вихідні дані, млн. грн						
1. Пасиви загальні	П _{заг}					
2. Залучені кошти, всього ⁵	З _к					
3. Строкові депозити ⁶	Д _с					
4. Міжбанківські кредити одержані ⁷	МБК _{од}					
5. Кредитний портфель ⁸	КР					
6. Активи дохідні	А _д					
б) Коефіцієнти ділової активності пасивів						
7. Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів (ряд. 2 : ряд. 1)	К _{зк}					
8. Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів (ряд. 4: ряд. 1)	К _{змбк}					
9. Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів (ряд. 3: ряд. 1)	К _{зсд}					
10. Коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи (ряд. 2 : ряд. 6)	К _{зда}					
11. Коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель (ряд. 5 : ряд. 2)	К _{зкр}					
12. Коефіцієнт активності використання строкових депозитів у кредитний портфель (ряд. 3 : ряд. 5)	К _{дскр}					
II. У частині активів						
а) Вихідні дані, млн. грн						
13. Активи загальні	А _з					
14. Активи дохідні	А _д					
15. Кредитний портфель	КР					
16. Вкладення в цінні папери і в паї асоційованих компаній	ЦПП					
17. Прострочені і безнадійні кредити ⁹	КР _п					
б) Коефіцієнти ділової активності активів						
18. Коефіцієнт рівня дохідних активів (ряд. 2 : ряд. 1)	К _{да}					
19. Коефіцієнт кредитної активності	К _{кра}					

⁵ Залучені кошти, всього = усього зобов'язань

⁶ Строкові депозити = За даними приміток до фінансової звітності банку

⁷ Міжбанківські кредити одержані = Кошти банків

⁸ Кредитний портфель = Кредити та заборгованість клієнтів + 0,5 коштів в інших банках

⁹ Прострочені і безнадійні кредити – показують за даними приміток до фінансової звітності банку.

(ряд. 3 : ряд. 1)						
20. Коефіцієнт загальної інвестиційної активності в цінні папери і пайову участь (ряд. 4 : ряд. 1)	K_{ia}					
21. Коефіцієнт (частка) інвестицій у дохідних активах (ряд. 4 : ряд. 2)	K_{ida}					
22. Коефіцієнт проблемних кредитів (ряд. 5 : ряд. 3)	$K_{пкр}$					

Таблиця 7 – Показники ліквідності _____ за 20__ - 20__ роки
(назва банку)

Назва показника та алгоритм його розрахунку	Умовні позначення	20__рік	20__рік	20__рік	Темп росту, %:		Оптимальне значення
					20__ р. порівняно з 20__ р. (4/3*100)	20__ р. порівняно з 20__ р. (5/4*100)	
1	2	3	4	5	6	7	8
Вихідні дані, млн. грн.							
1. Коррахунки в банках	$K_{кр}$						x
2. Готівка в касі банку	K_a						x
3. Зобов'язання в депозитах усіх видів	D						x
4. Активи загальні	A_z						x
5. Зобов'язання (залучені і позичені кошти) всіх видів	$ЗК$						x
6. Активи високоліквідні ¹⁰	$A_{вл}$						x
7. Активи робочі ¹¹	A_p						x
8. Активи дохідні ¹²	A_d						
9. Активи в майні (основні засоби і нематеріальні активи)	A_m						
10. Видані кредити	KP						
Розрахунок коефіцієнтів							

¹⁰ Активи високоліквідні = (ряд.1 + ряд.2) в активах таблиці Д.7.

¹¹ Активи робочі = Активи високоліквідні + активи дохідні

¹² Активи дохідні за сумою повинні співпадати за усіма таблицями додатку Д (табл..Д.2, Д.3, Д.4 і т.д.).

11. Коефіцієнт миттєвої ліквідності ((ряд. 1 + ряд. 2): ряд. 3)	Кмл						Не менше 20%
12. Коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань банку (ряд. 4 : ряд. 5)	Кзл						Не менше 100%
13. Коефіцієнт відношення високоліквідних до робочих активів (ряд 4 : ряд. 5)	Ксвр						Не менше 20%
14. Коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань (ряд. 8 : ряд. 5)	К _{рл}						Близько 70—80 %
15. Коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів (ряд. 10 : ряд. 3)	Кскзд						X
16. Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань ((ряд 6 + ряд. 9) : ряд 5)	Кглз						X

Організація фінансової діяльності та аналізу в органах місцевого самоврядування та місцевих фінансових органах виконавчої влади

Таблиця 1 – Динаміка стану виконання місцевого бюджету за 20__ - 20__ роки (з урахуванням міжбюджетних трансфертів)*

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
4. Доходи:					
- уточнений річний план, млн. грн					
- виконано за рік, млн. грн					
- виконання річного плану, %				X	X
- відхилення (+,-) млн. грн				X	X
5. Видатки:					
- уточнений річний план, млн. грн					
- виконано за рік, млн. грн					
- виконання річного плану, %				X	X
- відхилення (+,-) млн. грн				X	X
6. Дефіцит (-) / профіцит (+), млн. грн					

*аналогічну таблицю потрібно зробити без урахування міжбюджетних трансфертів

Таблиця 2 – Динаміка стану виконання місцевого бюджету (з урахуванням трансфертів)*

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
ДОХОДИ:					
загального фонду:					

уточнений річний план, млн. грн					
виконано за рік, млн. грн					
виконання річного плану, %				X	X
відхилення (+, -), млн. грн				X	X
спеціального фонду:					
уточнений річний план, млн. грн					
виконано за рік, млн. грн					
виконання річного плану, %				X	X
відхилення (+, -), млн. грн				X	X
ВИДАТКИ					
загального фонду:					
уточнений річний план, млн. грн					
виконано за рік, млн. грн					
виконання річного плану, %				X	X
відхилення (+, -), млн. грн				X	X
спеціального фонду:					
уточнений річний план, млн. грн					
виконано за рік, млн. грн					
виконання річного плану, %				X	X
відхилення (+, -) млн. грн				X	X

Таблиця 3 – Баланс місцевого бюджету за 20__-20__ роки, млн. грн

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД					
Доходи					
Видатки					
Кредитування					
Дефіцит (-) / профіцит (+)					
СПЕЦІАЛЬНИЙ ФОНД					
Доходи					
Видатки					
Кредитування					
Дефіцит (-) / профіцит (+)					
РАЗОМ					
Доходи					
Видатки					
Кредитування					
Дефіцит (-) / профіцит (+)					

Таблиця 4 - Динаміка структури доходів місцевого бюджету за 20__ - 20__ роки*, млн. грн

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Податкові надходження					
2. Неподаткові надходження					
3. Доходи від операцій з капіталом					
4. Від органів державного управління					
5. ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ					
6. Цільові фонди					
7. Разом доходів					

* деталізація: в цілому та по підкодах

Таблиця 5 – Динаміка структури надходжень міжбюджетних трансфертів до місцевого бюджету за 20__ - 20__ роки

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
Разом, млн. грн					
Від органів державного управління, в т. ч.:					
Дотації з державного бюджету місцевим бюджетам, в т. ч.:					
.....					
Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, в т. ч.:					
.....					
Від Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, в т. ч.:					
.....					

Таблиця 6 - Динаміка структури видатків місцевого бюджету за 20__-20__ роки, млн. грн

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Загальнодержавні функції					
2. Оборона					
3. Громадський порядок, безпека та судова влада					
4. Економічна діяльність					
5. Охорона навколишнього природного середовища					
6. Житлово-комунальне господарство					
7. Охорона здоров'я					
8. Духовний та фізичний розвиток					
9. Освіта					
10. Соціальний захист та соціальне забезпечення					
11. Міжбюджетні трансферти					
12. Разом видатків					

Таблиця 7 – Динаміка структури кредитування місцевого бюджету (класифікація кредитування) за 20__-20__ роки, млн. грн

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Разом					
2. Внутрішнє					
3. Зовнішнє					
4. Частка зовнішнього, %					
5. Частка внутрішнього, %					

Таблиця 8 – Динаміка структури фінансування місцевого *бюджету* (за типом боргового зобов'язання) за 20__-20__ роки, млн. грн

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Разом					
2. Фінансування за борговими операціями					
3. Надходження від приватизації державного майна					
4. Фінансування за активними операціями					

Організація фінансової діяльності та аналізу в органах Державної податкової служби України

Таблиця 1 – Динаміка структури загального обсягу фактичних надходжень податків, зборів, платежів, за даними ГУ ДПС у ____ області (місті) за 202__ - 202__ роки

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
РАЗОМ до зведеного бюджету, в т.ч.: млн грн					
до державного бюджету					
до місцевих бюджетів					
частка доходів державного бюджету у зведеному, %				X	X
частка доходів місцевих бюджетів у зведеному, %				X	X

Таблиця 2 – Динаміка структури фактичних надходжень податків, зборів, платежів до зведеного бюджету за даними ГУ ДПС у _____ області (місті) за 202__-202__ роки

Показник	Роки:						Відхилення показника (+;-), млн. грн:	
	202__		202__		202__			
	сума, млн. грн	частка, %	сума, млн. грн	частка, %	сума, млн. грн	частка, %	20__ року проти 20__ року (4-2)	20__ року проти 20__ року (6-4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Податкові надходження								
2. Неподаткові надходження								
3. Доходи від операцій з капіталом								
4. ВСЬОГО								
5. збір								

Таблиця 3 – Динаміки структури фактичних надходжень ПДВ, за даними ГУ ДПС у _____ області (місті) за 202__-202__ роки

Показник	Роки:						Відхилення показника (+;-), млн. грн:	
	202_		202_		202_			
	сума, млн. грн	частка, %	сума, млн. грн	частка, %	сума, млн. грн	частка, %	20__ року проти 20__ року (4-2)	20__ року проти 20__ року (6-4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
РАЗОМ, ПДВ, в т. ч.								
- ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг)								
- бюджетне відшкодування податку на додану вартість грошовими коштами								
- ПДВ із імпортованих на територію України робіт, послуг								

Таблиця 4 – Динаміки структури фактичних надходжень акцизного податку, за даними ГУ ДПС у _____ області (місті) за 202__-202__ роки

Показник	Роки:						Відхилення показника (+;-), млн. грн:	
	202__		202__		202__			
	сума, млн. грн	частка, %	сума, млн. грн	частка, %	сума, млн.грн	частка, %	20__ року проти 20__ року (4-2)	20__ року проти 20__ року (6-4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) РАЗОМ, в т.ч.								
- Акцизний податок на СПИРТ								
- Акцизний податок на ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНУ ПРОДУКЦІЮ								
- Акциз податок на виноробн продукц, для вироб-ва якої не використ спирт етиловий								
- Акцизний податок на ПИВО								
- Акц. податок на тютюн та тютюнові вироби,рідин що використ в елект сигаретах								
- Акцизний податок на ТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ								
- Акцизний податок на пальне								
Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)								
- РАЗОМ, в т.ч. млн грн								
- Акцизний податок з ввезеної ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНОЇ ПРОДУКЦІЇ								
- Акцизний податок з ввезеної ВИНОРОБНОЇ ПРОДУКЦІЇ								
- Акц. податок з ввез. тютюна та тют. вироб,рідин що використ в елект сигаретах								
- Акц п-к з виробн/імп,в роздр торг тютюн та промисл замін-к тютюн,рідин в ел-ктр								

сигар зпп213.1.14ПК								
- Акциз п-к з реаліз суб- тами госп-ня роздріб торгівлі підакц товар(крім пп 213.1.14п.213.1ст.213ПКУ)								

Таблиця 5 – Динаміки структури фактичних надходжень місцевих податків, за даними ГУ ДПС у _____ області (місті) за 202_ -202_ роки

Показник	Роки:						Відхилення показника (+;-), млн. грн:	
	202_		202_		202_			
	сума, млн. грн	частка, %	сума, млн. грн	частка, %	сума, млн. грн	частка, %	20__ року проти 20__ року (4-2)	20__ року проти 20__ року (6-4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Місцеві податки та збори відповідно до ПКУ								
Податок на майно, в т.ч.:								
податок на нерух. майно, відмінне від зем. ділянки, сплач. юрид. особами, які є власн. об'єктів житлов. нерух.								
податок на нерух. майно, відмінне від зем. ділянки, сплачений фіз. особ., які є власн. об'єктів житлов. нерух.								
под. на нерух. майно, відмінне від зем. ділянки, сплач. фіз. особами, які є власн. об'єктів нежитл. нерух.								
под. на нерух. майно, відмінне від зем. ділянки, сплач. юр.особами, які є власн. об'єктів нежитл. нерух.								
ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК З ЮРИДИЧНИХ ОСІБ								
ОРЕНДНА ПЛАТА З ЮРИДИЧНИХ ОСІБ								
ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК З ФІЗИЧНИХ ОСІБ								
ОРЕНДНА ПЛАТА З ФІЗИЧНИХ ОСІБ								

транспортний податок з фізичних осіб								
транспортний податок з юридичних осіб								
орендна плата за земельн. ділянки с/г признач. держ. власн. відпов до ст 120-1 Земельн кодексу України								
Туристичний збір, в т.ч.:								
туристичний збір, сплачений юр. особами								
туристичний збір, сплачений фіз. особами								
Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, що справлявся до 1 січня 2015 року								
Єдиний податок, в т.ч.:								
єдиний податок з юридичний осіб								
єдиний податок з фізичних осіб								
єд. подат. з с/г товаровир., у яких частка с/г товарів за попер. податк.(звітн.) рік дорівн. або перевищ. 75%								

Таблиця 6 – Динаміка податкового боргу, за грошовими зобов'язаннями, за даними ГУ ДПС у _____ області (місті) за 202__-202__ роки

Показник	Роки:						Відхилення показника (+;-), млн. грн:	
	202_		202_		202_			
	сума, млн. грн	частка, %	сума, млн. грн	частка, %	сума, млн. грн	частка, %	20__ року проти 20__ року (4-2)	20__ року проти 20__ року (6-4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ДО ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ, ВСЬОГО, в .ч.:								
.....								
ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ВСЬОГО в .ч.:								
.....								
ДО МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ВСЬОГО в .ч.:								
.....								

Таблиця 8 – Динаміка даних щодо контрольно-перевірочної роботи юридичних осіб, за даними ГУ ДПС у _____ області (місті) за 202_ - 202_ роки

Показник	Роки:			Відхилення показника (+;-), %:	
	202_	202_	202_	20__ року проти 20__ року (3/2*100-100)	20__ року проти 20__ року (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6
1. Кількість проведених планових перевірок (результати яких узгоджено)					
1.1. юридичних осіб					
1.1.1. на загальній системі оподаткування					
1.1.2. На спрощеній системі оподаткування					
1.2. Кількість «нульових перевірок», у тому числі:					
1.2.1 перевірок філій					
2. Кількість проведених позапланових перевірок (результати яких узгоджено)					
2.1. Юридичних осіб					
2.1.1. На загальній системі оподаткування					
2.1.2 На спрощеній системі оподаткування					
2.2. Кількість «нульових перевірок», у тому числі:					
2.2.1. за ініціативою платників податків (за підставами п.78.1, 78.2 ст.78 ПКУ)					
пп.78.1.7 п.78.1 ст.78 ПКУ (припинення юридичної особи)					
пп.78.1.9 (скарга про ненадання податкової накладної покупцю або про порушення правил заповнення податкової накладної)					
п.78.2 (на прохання платника податків)					
2.2.2. за ініціативою інших органів (за підставами п.78.1 ст.78 ПКУ)					
пп.78.1.1 (отримано повідомлення банків про порушення термінів розрахунків у сфері ЗЕД)					
пп.78.1.11 (отримано судові рішення суду (слідчого судді))					

Особливості діяльності та фінансового аналізу у страхових компаніях

Таблиця 1 – Динаміка основних показників _____ за 20__ - 20__ роки
(назва СК)

Показник	Роки:			Відхилення (+;-) показника 20__ р. порівняно з 20__ р.:		Відхилення (+;-) показника 20__ р. порівняно з 20__ р.:	
	20__рі к	20__рі к	20__рі к	абсо- лютн е (3-2)	відносне , % (3/2*100 -100)	абсолютн е (4-3)	відносне , % (4/3*100 -100)
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Кількість договорів страхування, тис. од.							
2. Активи по балансу, тис. грн							
3. Статутний капітал, тис. грн							
4. Страхові резерви, тис. грн							
5. Валові страхові премії, тис. грн							
6. Чисті страхові премії, тис. грн							
7. Валові страхові виплати, тис. грн							
8. Чисті страхові виплати, тис. грн							
9. Рівень валових виплат, %					X		X
10. Рівень чистих виплат, %							
11. Співвідношення страхових резервів і валових страхових премій, %					X		X

Таблиця 2 – Динаміка та структура активів _____ за 20__-20__ роки
(назва СК)

[illegible]

[illegible]

Таблиця 3 – Динаміка капіталу й страхових резервів _____ за 20__-20__ роки
(назва СК)

[illegible]

Таблиця 4 – Динаміка доходів _____ за 20__-20__ роки
(назва СК)

Показник	Роки:			Відхилення (+;-) показника 20__ р. порівняно з 20__ р.:		Відхилення (+;-) показника 20__ р. порівняно з 20__ р.:	
	20__рік	20__рік	20__рік	абсо- лютне, тис. грн (3-2)	відносне, % (3/2*100- 100)	абсо- лютне, тис. грн (4-3)	відносне, % (4/3*100- 100)
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Доходи від страхової діяльності, тис. грн у т.ч.:							
- чистий дохід від реалізації							
- інші операційні доходи (від зміни страхових резервів, інші операційні доходи)							
2. Доходи від інвестиційної діяльності, тис. грн							
3. Інші доходи (від проведення операцій, не пов'язаних зі страхуванням та перестрахуванням), тис. грн							
4. Всього доходів, тис. грн							

Таблиця 5 – Динаміка витрат _____ за 20__-20__ роки
(назва СК)

Показник	Роки:			Відхилення (+;-) показника 20__ р. порівняно з 20__ р.:		Відхилення (+;-) показника 20__ р. порівняно з 20__ р.:	
	20__рік	20__рік	20__рік	абсо- лютне, тис. грн (3-2)	відносне, % (3/2*100- 100)	абсо- лютне, тис. грн (4-3)	відносне, % (4/3*100- 100)
1	2	3	4	5	6	7	8

1. Витрати від страхової діяльності, , тис. грн у т. ч.:							
- чисті понесені збитки за страховими виплатами							
- операційні витрати							
2. Витрати від інвестиційної діяльності, тис. грн							
3. Витрати від проведення інших операцій, не пов'язаних з веденням страхової та перестрахової діяльності, тис. грн							
4. Всього витрат, тис. грн							

Таблиця 6 – Динаміка чистого прибутку _____ за 20__-20__ роки
(назва СК)

Показник	Роки:			Відхилення (+;-) показника 20__ р. порівняно з 20__ р.:		Відхилення (+;-) показника 20__ р. порівняно з 20__ р.:	
	20__рік	20__рік	20__рік	абсолютне, тис. грн (3-2)	відносне, % (3/2*100-100)	абсолютне, тис. грн (4-3)	відносне, % (4/3*100-100)
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Фінансовий результат до оподаткування (від 2. звичайної діяльності), тис. грн							
3. Дохід (витрати) з 4. податку на прибуток, тис. грн							
5. Чистий прибуток, тис. грн							

Таблиця 7 – Основні показники забезпечення платоспроможності
_____ за 20__-20__ роки

(назва СК)

Показник	Роки:			Відхилення показника (+,-):	
	202__	202__	202__	20__ року проти 20__ року (3-2)	20__ року проти 20__ року (4-3)
1	2	3	4	5	6
1. Статутний капітал, тис. грн					
2. Страхові резерви, тис. грн					
3. Фактичний запас платоспроможності, тис. грн					
4. Нормативний запас платоспроможності, тис. грн					
5. Маржа платоспроможності, тис. грн					